

RP 137/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utsökningsbalken och av 11 § i lagen om preskription av skulder

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utsökningsbalken ska ändras. Enligt propositionen ska utsökningsförfarandet göras enklare, snabbare och smidigare, utan att parternas rättsskydd äventyras.

De allmänna bestämmelserna om förfarandet ändras så att de motsvarar dagens krav på elektronisk kommunikation. I stället för att sända handlingar på mottagarens postadress ska det vara möjligt att använda sig av det riksomfattande elektroniska ärendesystem som är avsett för kontakter mellan personer eller företag och myndigheter.

I bestämmelserna om försäljning av egendom beaktas de förändringar som skett i den elektroniska verksamhetsmiljön. Förutsättningarna för sådan försäljning under hand som sker genom utmätningsmannens försorg mildras och ett tredje försäljningsförsök möjliggörs. Det skriftliga bevakningsförfarandet görs snabbare.

Dessutom föreslås det att lagen om preskription av skulder ändras i syfte att skapa klarhet i när en rättslig åtgärd som är avsedd att avbryta preskriptionen inte leder till att preskriptionstiden avbryts.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftningens utveckling	3
1.2 Central utsökningsstatistik	3
2 BEDÖMNING AV NULÄGET OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
2.1 Målsättning	5
2.2 Elektronisk delgivning	5
2.3 Försäljning	9
2.4 Passivregistret	11
2.5 Språkregleringen i samband med utsökning	12
2.6 Preskription av skulder	14
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
3.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet	15
3.2 Konsekvenser för gäldenärernas och borgenärernas ställning	16
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Utsökningsbalken	18
1 kap. Allmänna bestämmelser	18
3 kap. Allmänna bestämmelser om förfarandet	19
4 kap. Utmätning	23
5 kap. Försäljning	23
1.2 Lagen om preskription av skulder	28
2 IKRAFTTRÄDANDE	29
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	29
LAGFÖRSLAG	31
1. Lag om ändring av utsökningsbalken	31
2. Lag om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder	36
BILAGA	37
PARALLELLEXTER	37
1. Lag om ändring av utsökningsbalken	37
2. Lag om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder	46

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftningens utveckling

Totalreformen av utsökningslagstiftningen genomfördes i fyra olika faser. Reformen inleddes i mitten av 1990-talet och slutfördes i och med att den utsökningsbalk (705/2007) som trädde i kraft vid ingången av år 2008 stiftades.

Under totalreformens första fas reviderades utsökningsorganisationen (L 197/1996). Den andra fasen gällde bl.a. utsökningsgrunden, de allmänna förfarandena samt vräkning (L 679/2003). I samband med denna reformfas förbättrades utsökningsförfarandet genom bestämmelser om tillbörligt förfarande, opartiskhet och öppenhet samt hörande och motiverande av beslut. Dessutom reglerades utsökningsgrundens tidsfrist. Reformen omfattade även ibruktageandet av utsökningens informationssystem. Mellan den första och den andra fasen genomfördes dessutom vissa andra brådskande reformer.

I anslutning till reformens tredje fas reviderades bestämmelserna om utmätning, försäljning och redovisning (L 469/2006). Syftet var att stärka minimiskyddet för gäldenärer i svag ekonomisk ställning, förbättra förutsättningarna för fortsatt företagsverksamhet i samband med utsökning och utveckla alternativa former för försäljning vid sidan av auktion. Dessutom betonades gäldenärens egen aktivitet samt indrivning med mjuka metoder, såsom betalningsplaner och betalningsavtal.

I samband med totalreformens fjärde fas upphävdes den tidigare utsökningslagen, och utsökningsbalken stiftades. Vissa reformer genomfördes även i samband med denna fas.

Utsökningsbalken reviderades år 2009, då den kompletterades med bestämmelser om det nyinrättade Riksfogdeämbetet. Därefter har det gjorts små ändringar i utsökningsbalken bl.a. i samband med revideringar av annan lagstiftning.

1.2 Central utsökningsstatistik

Utsökningsväsendet behandlar enorma mängder ärenden varje år. År 2014 inleddes något fler än 2,7 miljoner ärenden inom utsökningen. Antalet inledda ärenden minskade emellertid från året innan med nästan 12 procent. En minskning av antalet ärenden var väntad, eftersom det till följd av den ändring av lagen om indrivning av fordringar som trädde i kraft i mars 2013 inte längre var möjligt att genom en separat fordran driva in sådana indrivningskostnader som inte var förknippade med huvudfordran.

Inom utsökningen behandlades år 2014 något fler än 2,8 miljoner ärenden. Det totala antalet behandlade ärenden minskade med ca sex procent i förhållande till år 2013. Denna minskning var alltså betydligt mindre än minskningen av antalet inledda ärenden. Förhållandet mellan antalet inledda och behandlade ärenden har hållit sig tämligen stabilt sedan år 2006. År 2014 registrerades första gången sedan år 2008 fler ärenden som avslutade än vad som inleddes inom utsökningen.

RP 137/2015 rd

Vid utgången av år 2014 fanns det en aning färre än 1,7 miljoner ärenden under behandling inom utsökningen. Antalet ärenden som var under behandling minskade i förhållande till året innan med 3,6 procent.

År 2014 blev olika typer av penningfordringar till ett sammanlagt belopp på över 2,8 miljarder euro föremål för indrivning inom utsökningen. Ökningen i förhållande till år 2013 var fem procent. Det kan förekomma mycket stora årliga variationer i de penningbelopp som blir föremål för indrivning. Med avseende på beloppen utgörs de största ärendekategorierna av övriga privaträttsliga indrivningsärenden och skatteärenden. Ca 80 procent av de penningfordringar som blir föremål för indrivning hör till dessa två kategorier. År 2014 behandlades penningfordringar till ett belopp på något mer än 3,1 miljarder euro inom utsökningen. Beloppet ökade med tre procent i förhållande till året innan.

Inom utsökningen har indrivningsresultatet hållit sig på en god nivå och till och med förbättrats under årens lopp. Indrivningsresultatet har sedan år 2007 varje år förbättrats i förhållande till året innan. Procentuellt förekom en särskilt stor årlig tillväxt för penningredovisningarnas del under åren 2005, 2010 och 2011. År 2014 redovisades ca 1,058 miljarder euro till borgenärerna. Ökningen i förhållande till indrivningsresultatet året innan var ca 2,6 procent.

År 2014 berörde utsökningen 536 000 gäldenärer, varav 481 000 var fysiska personer och 55 000 sammanslutningar. Under ett års lopp är således nästan nio procent av vårt lands medborgare gäldenärskunder inom utsökningen. Av gäldenärerna klarar 57 procent av sina skulder genom att betala dem.

Den genomsnittliga behandlingstiden för inkomna ärenden har hållit sig tämligen stabil från år 2011 till år 2013. År 2014 var den genomsnittliga behandlingstiden för hela landets del 7,1 månader, vilket innebar en liten ökning i förhållande till åren innan.

År 2014 utfördes ca 631 000 utmätningar. Ökningen i förhållande till året innan var 1,5 procent. Utmätningarna av löner och skatteåterbärningar utgör nästan 80 procent av alla verkställda utmätningar.

År 2014 meddelades sammanlagt ungefär 162 000 betalningsförbud. Det totala antalet betalningsförbud minskade med ca tre procent i förhållande till år 2013. Nästan 80 procent av betalningsförbuden gäller lön. Antalet betalningsplaner har minskat under de tre senaste åren. År 2014 upprättades ca 26 000 betalningsplaner.

Antalet försäljningar av egendom har ökat varje år sedan år 2007. År 2014 genomfördes 2 800 försäljningar, vilket är 9,7 procent fler än året innan och nästan tre gånger fler än år 2007. Över 20 procent av fastighetsförsäljningarna gick emellertid om intet.

År 2014 såldes bostadsaktier i 65 fall genom offentlig auktion och i 496 fall genom försäljning under hand, varav det i 220 fall var fråga om försäljning under hand genom utmätningsmannens försorg och i 276 fall om annan försäljning under hand, i allmänhet s.k. privat försäljning. Övrig lös egendom såldes således genom offentlig auktion i 78 fall och genom försäljning under hand i 884 fall, varav det i största delen av fallen, dvs. i 823 fall, var fråga om försäljning under hand genom utmätningsmannens försorg.

Genom offentlig auktion såldes således 107 fastigheter, varutöver försäljningen gick om intet i 87 fall. Detta innebär att 45 procent av de offentliga auktionerna av fastigheter gick om intet. Antalet fastighetsförsäljningar under hand var 1 157, varav 605 utfördes genom utmätningsmannens försorg och 552 var andra försäljningar under hand. Av alla de fastighetsförsäljningar under hand som utfördes genom utmätningsmannens försorg gick 192 om intet, dvs. 24 pro-

cent. Övriga fastighetsförsäljningar under hand gick om intet i 47 fall, dvs. i 8 procent av fallen.

År 2014 lyckades man driva in nästan en fjärdedel av penningfordringarna med hjälp av betalningsuppsmaningar. Betalningsuppsmaningarna omfattar också de avgifter som föregår utmätningen, hotet om försäljning eller någon annan åtgärd, och genom betalningen undviks tvångsindrivningsåtgärder. Under de senaste tio åren har de medel som influtit till följd av betalningsuppsmaningar ökat en aning. Andelen medel som influtit genom andra metoder, inklusive försäljning av egendom, har i motsvarande mån minskat men är fortfarande betydande och uppgick år 2014 till 17 procent. Utmätningarna av löner, pensioner och näringsinkomster bidrog sammanlagt till ca 45 procent av inflödet år 2014. Den andel av indrivningsresultatet som baserar sig på periodiska inkomster har ökat. Motsvarande andel var för tio år sedan något över 30 procent. Till borgenärerna redovisades år 2014 enligt utskökningsstatistiken över 123,4 miljoner euro enbart från försäljning av egendom.

2 Bedömning av nuläget och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Målet med denna proposition är att göra utskökningsförfarandet enklare, snabbare och smidigare utan att parternas rättsskydd äventyras, samt att därigenom uppnå besparingar.

Utskökningsbalken är en förhållandevis ny lag och dess procedurbestämmelser har visat sig vara ändamålsenliga. Trots detta är det dock möjligt att ytterligare förenkla utskökningsförfarandet i vissa avseenden och därigenom skapa ett smidigare och mer kostnadseffektivt system. Datatekniken har utvecklats avsevärt under de senaste åren och möjliggör i allt större utsträckning elektronisk kommunikation.

Då den gällande lagen stiftades tillägnade man sig en försiktig attityd beträffande vissa frågor, såsom annan försäljning än sådan som sker genom offentlig auktion, eftersom det var fråga om nya förfaranden. Förfarandet kan således utvecklas och göras smidigare. Också till denna del har verksamhetsbetingelserna förändrats snabbt, och möjligheterna till elektronisk handel har förbättrats. I vissa situationer har dessutom en del av de förfaranden som föreskrivs i utskökningsbalken i praktiken visat sig vara onödiga, t.ex. sändandet av periodiska meddelanden till borgenärerna och gäldenärerna. Målsättningen är att sådana meddelanden som inte är behövliga för parterna ska slopas.

Propositionen bygger på reformprogrammet för rättsvärderna för åren 2013—2025 (Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 16/2013). Programmet förutsätter inte i sig någon reform av utskökningsförfarandet, utan fokus ligger vid organisatoriska frågor och det ställs bl.a. krav på att behovet av förnyelse av utskökningsorganisationen och möjligheterna till koncentring av ärenden ska utredas. För de organisatoriska frågornas del har lagberedningen inlett hösten 2015.

2.2 Elektronisk delgivning

Utsökningens informationssystem Uljas har varit i bruk sedan år 2004. Ett välfungerande informationssystem är av central betydelse för utskökningsväsendets verksamhet. Det främjar ett rättvist och korrekt bemötande av parterna, smidiga arbetsprocesser samt ett gott kvalitativt

RP 137/2015 rd

och ekonomiskt resultat. Informationssystemens utveckling har under de senaste åren avsevärt bidragit till att verksamheten inom utsökningen har förenhetligats och till att indrivningen gett ett gott resultat.

Utöver utsökningens informationssystem har även e-tjänsterna inom utsökningen utvecklats. Med hjälp av e-tjänsterna kan borgenärerna lämna in ansökningar om utsökning både beträffande privaträttsliga fordringar och direkt utsökningbara fordringar. E-tjänsterna har sedan år 2010 varit i bruk i fråga om direkt utsökningbara fordringar. För privaträttsliga fordringars del infördes tjänsterna år 2011, samtidigt som registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden (domregistret) i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem togs i bruk. Ur detta register får utmätningsmännen uppgifter om domar i elektronisk form.

Möjligheterna att utnyttja datateknik vid automatiseringen av olika faser i förfarandet och vid utökandet av e-tjänsterna har dryftats av den datateknikarbetsgrupp som tillsatts för strukturreformen av utsökningsväsendet. Enligt arbetsgruppens slutrapport ska automatiseringen utökas i synnerhet i samband med uppgifter av masskaraktär, såsom utmätning av lön, inhämtande av information och handläggning av ändringar i uppgifterna. Avsikten är att utsökningens informationssystem Uljas i framtiden ska vidareutvecklas bl.a. genom att de automatiska registerförfrågningarna utökas, utmätningsförslag upprättas i större omfattning än för närvarande, nya arbetsstackar skapas, uppföljningsarbetsstackarna vidareutvecklas och allokeringen av medel automatiseras. Enligt rapporten ska elektronisk service i större omfattning erbjudas olika kundkategorier, och tjänsterna ska möjliggöra växelverkan med utsökningsväsendet. Detta kräver att utsökningens informationssystem vidareutvecklas.

Hittills har de möjligheter som informationstekniken erbjuder utnyttjats bara i begränsad utsträckning vid översändandet av handlingar till parterna, med undantag för vissa elektroniska delgivningningar till informationssystemssökande. En part kan vid sidan av postadressen uppge en e-postadress eller någon annan adress som delgivningsadress. Det är emellertid frivilligt att uppge en adress för elektronisk informationsöverföring, och i praktiken har en sådan adress bara i ringa utsträckning uppgetts. Meddelanden sänds och handlingar delges således parterna vanligtvis per post, med undantag för informationssystemssökandena. Utsökningsväsendet orsakar årligen postkostnader på 2,7 miljoner euro för de brev som sänds per post.

Vid delgivningen borde man sträva efter att utnyttja elektroniska delgivningsmöjligheter i större utsträckning än för närvarande. En del av meddelandena sänds redan för närvarande via postens nätposttjänst Netposti. Elektronisk leverans används om mottagaren har tagit tjänsten i bruk. Utsökningsväsendet orsakar mindre kostnader för sändandet av brev via Netpostitjänsten än för vanliga brev. Tills vidare har denna tjänst dock använts bara i ringa omfattning. Användningen av Netposti-tjänsten förväntas öka i framtiden, vilket i viss mån kommer att öka de elektroniska delgivningarna och därmed minska delgivningskostnaderna. Övergången till elektronisk delgivning kan emellertid inte bara vara beroende av posttjänsternas utveckling.

I samband med ärendets beredning har man utrett möjligheten att ålägga parterna en primär skyldighet att uppge sin e-postadress som delgivningsadress. Parterna skulle dock fortfarande även kunna uppge sin postadress om de så önskar. De handlingar som utmätningsmännen sänder innehåller mycket ofta åtminstone vissa sekretessbelagda uppgifter. Därför ska handlingarna sändas på ett sådant sätt att informationssäkerheten tryggas. Utsökningsväsendets till buds stående alternativ för översändande av handlingar på ett sådant sätt att informationssäkerheten tryggas är emellertid inte särskilt praktiska med avseende på mottagaren, bl.a. eftersom meddelandena kan läsas bara på en viss enhet och under en begränsad tid.

RP 137/2015 rd

Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori har utvecklat en tjänst benämnd medborgarkontot, som är en kanal för interaktiv elektronisk kommunikation mellan personer och myndigheter samt en centraliserad plats för elektronisk delgivning av förvaltningshandlingar. Myndigheterna kan tillstålla medborgarkontots användare delgivningar på medborgarkontot. Systemet ger myndigheten en automatisk kvittering på när meddelandet har levererats till användarens medborgarkonto. Användaren kan å sin sida via medborgarkontot sända meddelanden till de myndigheter som anslutit sig till tjänsten och som gjort det möjligt att ta emot meddelanden av användarna. Användaren ska i samband med ibruktagandet av kontot uppge sin e-postadress eller sitt telefonnummer eller båda. Dessa används då användaren sänds en underrättelse om att ett meddelande har inkommit på medborgarkontot. Med ett halvt års mellanrum uppmanar systemet användaren att kontrollera att kontaktuppgifterna är uppdaterade. Användaren kan när som helst avsluta användningen av medborgarkontot, varefter han eller hon delges handlingarna per post. Systemets informationssäkerhet är tryggad. Registrering och inloggning i systemet kräver sådan elektronisk identifiering som avses i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Elektronisk delgivning via det riksomfattande medborgarkontot ska främjas, och i framtiden också delgivning via det företagskonto som är under utveckling. Medborgarkontots användning förväntas öka, i takt med att utökade tjänster för medborgare och företag tas i bruk. Flera stora aktörer, såsom Folkpensionsanstalten och Skatteförvaltningen, planerar att ansluta sig till medborgarkontot och de därmed anknutna tjänsterna. Målsättningen är att de handlingar som sänds från utsökningens informationssystem ska kunna levereras till medborgarkontot eller företagskontot. På grund av de svårösliga informationssäkerhetsproblemen är det inte ändamålsenligt att skapa något särskilt system för mellanskedet, där handlingarna skulle delges parterna per e-post direkt från utsökningens informationssystem. I enskilda fall är det däremot naturligtvis möjligt att på samma sätt som för närvarande sända meddelanden och delgivningar via e-post.

De handlingar som hänför sig till ett utsköningsärende delges i huvudsak genom vanlig delgivning, dvs. för närvarande i praktiken med hjälp av ett vanligt brev. På leverans av handlingar till medborgarkontot tillämpas lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). På vanlig elektronisk delgivning tillämpas lagens 19 §. För att en handling ska få levereras i elektronisk form krävs alltid samtycke av mottagaren. Enligt lagens förarbeten ställs emellertid inga formkrav på samtycket. Det väsentliga är att den som ger samtycket förstår att delgivningen kan ske i elektronisk form. Det kan vara fråga om ett samtycke som gäller ett enskilt ärende eller om ett mer allmänt samtycke. Samtycket kan inhämtas t.ex. genom att det på en elektronisk blankett finns en särskild punkt där personen i fråga kan uppge det önskade delgivningssättet eller ändra det delgivningssätt som han eller hon uppgett tidigare. Som samtycke kan man enligt regeringens proposition (RP 111/2010 rd) även betrakta t.ex. det faktum att bara elektroniska kontaktuppgifter uppges i samband med att ett ärende inleds.

Enligt medborgarkontots användarvillkor ger användaren i samband med godkännandet av användarvillkoren ett allmänt samtycke till att de myndigheter som anslutit sig till medborgarkontot delger användaren handlingar i elektronisk form på medborgarkontot. Användaren ska godkänna medborgarkontots användarvillkor innan han eller hon kan ta kontot i bruk. Vid utarbetandet av medborgarkontot ansågs det vara tillräckligt med ett allmänt samtycke till att myndigheter levererar handlingar på elektronisk väg. Samtycket gäller delgivningar också från sådana myndigheter som ansluter sig till medborgarkontot först efter att användaren tagit det i bruk.

Innan en myndighet ansluter sig till medborgarkontot, ska den utreda huruvida det i det aktuella fallet dessutom behövs ett särskilt samtycke för leverans av handlingar via medborgarkon-

tot. Ifall ett särskilt samtycke behövs, ska myndigheten klara av att begära samtycket med hjälp av sin egen elektroniska service innan delgivning sker via medborgarkontot.

Ifall det är fråga om en situation där en person beställer en handling via medborgarkontot, finns det inte behov av något särskilt samtycke till leverans av handlingen via samma tjänst. Beställningen innefattar i sig redan ett samtycke till att också handlingen får levereras till medborgarkontot. Det är redan för närvarande möjligt att via medborgarkontot beställa en sådan utskrift över gäldenärens utsökningsärenden som avses i 1 kap. 34 § i utsökningsbalken. Situationen är däremot en annan då det är fråga om sådana delgivning som avses i 3 kap. 37—41 § i utsökningsbalken. I dessa fall kan delgivningen enligt den gällande lagstiftningen ske via medborgarkontot bara om personen i fråga har uppgett medborgarkontot som delgivningsadress.

Delgivning via medborgarkontot borde underlättas, så att man ska kunna övergå från delgivning per post till kostnadseffektivare elektronisk delgivning. I detta sammanhang måste man överväga huruvida det ska krävas ett särskilt samtycke för delgivning via medborgarkontot eller om det räcker att personen i fråga har tagit medborgarkontot i bruk.

Begäran om ett särskilt samtycke till användning av medborgarkontot skulle inte innebära någon större förändring i förhållande till nuläget. Ett sådant samtycke kunde närmast utgöras av att parten uppger medborgarkontot som delgivningsadress, eller med anledning av en uttrycklig fråga om saken ger sitt godkännande till att delgivning sker via medborgarkontot. Detta förfarande skulle dock troligtvis inte leda till en eftersträvd ökning av antalet elektroniska delgivning.

I dagens samhälle har man i allt större utsträckning övergått till elektronisk kommunikation. Inom den offentliga förvaltningen sker en kontinuerlig utveckling av den elektroniska verksamhetsmiljön. I regeringsprogrammet för Juha Sipiläs regering nämns digitaliseringen av offentliga tjänster som ett av regeringsperiodens spetsprojekt. I denna proposition föreslås det att adressen för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet ska kunna användas som delgivningsadress, om personen i fråga har tagit systemet i bruk. Det ska således inte behövas något särskilt samtycke för leverans av handlingar till medborgarkontot, utan det allmänna samtycke som getts i samband med ibruktage av medborgarkontot är tillräckligt. Det föreslagna förfarandet medför besparingar då medborgarkontots användning så småningom ökar. Besparingarna är till en början små, men de förväntas från och med år 2019 uppgå till 900 000 euro per år, under förutsättning medborgarkontots användning ökar.

Delgivningsmottagaren ska alltid ha en möjlighet att meddela utmätningsmannen att han eller hon inte vill ta emot delgivning via det elektroniska ärendesystemet. Även om mottagaren alltså har tagit medborgarkontot i bruk, ska han eller hon kunna förbjuda användning av kontot för delgivning av utsökningshandlingar. Medborgarkontot kan alltså betraktas som den primära delgivningsadressen i utsökningsärenden, men personen i fråga kan begära att handlingarna sänds på någon annan adress.

Detta förslag äventyrar inte delgivningsmottagarens rättsskydd, eftersom mottagaren alltid ska kunna meddela utmätningsmannen att han eller hon önskar att handlingarna sänds på någon annan adress. Mottagaren kan också när som helst avsluta användningen av medborgarkontot, varvid delgivningarna verkställs per post. Då ett meddelande inkommer på medborgarkontot uppmärksammas mottagaren om saken genom ett e-postmeddelande och ett textmeddelande. Därmed har man inom systemet tillräckligt väl försäkrat sig om att mottagaren får kännedom om en handling som sänts till medborgarkontot också i samband med vanlig delgivning. Den föreslagna lösningsmodellen tvingar inte heller någon till elektronisk kommunikation, ef-

tersom handlingar via det elektroniska ärendesystemet kan delges bara sådana personer som själva har tagit i bruk medborgarkontot.

Bevislig delgivning i utsökningens ärenden regleras i 3 kap. 40—41 § i utsökningens balken. Medborgarkontot kan användas för bevislig elektronisk delgivning under de förutsättningar som anges i 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Parten får från medborgarkontot ett meddelande om att handlingen finns tillgänglig på medborgarkontot. Parten ska kvittera handlingen som mottagen innan dokumentet öppnas. Från medborgarkontot sänds en automatisk kvittering på mottagarens kvittering och mottagningstidpunkten till utsökningens myndighet. Handlingen har delgetts parten bevisligen då han eller hon har kvitterat den som mottagen. Om handlingen inte har hämtats på medborgarkontot inom sju dagar, delges handlingen bevisligen på något annat sätt. Bevislig delgivning via medborgarkontot är inte förknippad med sådana rättsskyddsfrågor som borde granskas särskilt.

2.3 Försäljning

I samband med den tredje fasen av totalreformen av utsökningens lagstiftningen förnyades bestämmelserna om försäljning av utmätt egendom. Man utgick från att auktion fortsättningsvis skulle vara det huvudsakliga försäljningssättet, men försäljning under hand möjliggjordes under vissa förutsättningar vid sidan av auktion. Utgångspunkten var att försäljningssättet ska bestämmas på basis av vilket försäljningssätt som de facto är det bästa i det enskilda fallet. I lagen intogs en uttrycklig bestämmelse om att man vid valet av försäljningssätt ska beakta det pris som kan erhållas, försäljningskostnaderna och den tid som åtgår till försäljningen.

Enligt utsökningens balken betraktas bara sådan försäljning på auktion som förrättas av en utmättningsman som auktionsförsäljning. Då en utmättningsman förrättar försäljningen på något annat sätt än genom auktion eller då försäljningen förrättas av en privat aktör antingen genom offentlig auktion eller på något annat sätt, tillämpas de bestämmelser om försäljning under hand som ingår i 5 kap. 75—80 § i utsökningens balken. Då en utmättningsman säljer egendom på öppen auktion på internet är det således inte fråga om sådan auktion som avses i utsökningens balken utan om försäljning under hand.

Då den lag genom vilken försäljningsbestämmelserna reviderades trädde i kraft år 2007 ökade försäljningarna under hand genast så att deras antal samma år överskred antalet auktioner. Häradsfogdarna hade således bedömt att försäljning under hand i de flesta fallen skulle leda till ett bättre resultat än auktion. Genom auktion såldes år 2014 bara ca 12 procent av bostadsaktierna, 8 procent av den övriga lösa egendomen och 8 procent av fastigheterna. Största delen av försäljningarna sker nuförtiden under hand, vilket i praktiken har blivit det vanligaste försäljningssättet.

Den arbetsmängd som hänför sig till försäljning av egendom har ökat avsevärt vid utsökningens verken, eftersom mängden försäljningar av utmätt egendom har ökat från år till år. Från år 2007 till år 2014 mer än fyrfaldigades försäljningarna av bostadsaktier, mer än fördubblades försäljningarna av övrig lös egendom, trefaldigades försäljningarna av fastigheter och sjufaldigades antalet fastighetsförsäljningar som gick om intet. Det finns således skäl att granska bestämmelserna om försäljning av egendom i avsikt att försnabba förfarandet och minska arbetsmängden, dock utan att parternas rättsskydd äventyras.

Utsökningens balkens indelning av försäljningssätten i auktion och försäljning under hand har i praktiken fungerat väl. Auktionsförfarandet är strikt reglerat och auktion kan alltid användas som försäljningssätt. Bestämmelserna om s.k. privat försäljning under hand är däremot mer

allmänt utformade, men villkoren för sådan försäljning regleras strikt. Sådan öppen auktion som sker på internet betraktas inte som auktion utan som försäljning under hand, oavsett om auktionen förrättas av en utmättningsman eller en privat aktör. För tydlighetens skull finns det skäl att bevara denna indelning även i fortsättningen. Också indelningen av försäljning under hand i offentlig auktion genom en privat förrättares försorg (5 kap. 75 § i utsökningsbalken), försäljning under hand genom utmättningsmannens försorg (5 kap. 76 §) och annan försäljning under hand, dvs. s.k. privat försäljning under hand (5 kap. 77 §), är välfungerande.

I samband med den revidering av utsökningsbalkens bestämmelser om försäljning som utfördes för tio år sedan fruktade man att priset vid försäljning under hand skulle bli lägre än vid auktion. Vid denna tidpunkt fanns det inte sådana auktionstjänster på internet som det nu finns. Via dessa tjänster får den utmäta egendomen synlighet både på den nationella och på den internationella marknaden, och tjänsterna möjliggör uppföljning och lämnande av anbud i realtid.

För att utmättningsmannen ska få sälja egendom under hand utan parternas samtycke krävs det enligt 5 kap. 76 § i utsökningsbalken bl.a. att köpesumman enligt utredningarna motsvarar gängse pris. I den minimiprisbestämmelse som tillämpas på auktioner förutsätts det å sin sida att anbudet inte klart understiger det gängse priset för egendomen på orten. Villkoret om att köpesumman ska motsvara det gängse pris som framgår av utredningarna har emellertid visat sig vara problematiskt.

Ofta är fastighetsmäklarnas bedömningar av bostadspriserna alltför höga. Då utmättningsmannen säljer utmätt egendom, blir priset inte heller nödvändigtvis detsamma som vid en vanlig affär mellan två privata aktörer. Det finns nämligen skillnader i fråga om ansvaret för fel i köpeobjektet. Köparen bär risken bl.a. för dröjsmål i fråga om äganderättens övergång, ifall gäldenären besvärar sig över försäljningen. Man kan även bli tvungen att vräka gäldenären ur bostaden och föra bort hans eller hennes bohag. Av dessa orsaker kan man inte utgå från att priset ska bli detsamma som vid försäljning av outmätt egendom.

Utmättningsmännen säljer med stöd av den nämnda bestämmelsen egendom på öppen auktion på internet. De internetauktioner som grundar sig på elektroniska anbud utgör nuförtiden en riksomfattande marknadsplats, där också det gängse priset fastställs för den egendom som är föremål för försäljning. Det finns således inte längre skäl att ställa krav på ett högre minimipris vid försäljning via internet än vid auktion. Det är motiverat att minimipriset är detsamma oavsett om det är fråga om egentlig auktion eller sådan öppen auktion som sker via internet. Utmättningsmannen är dessutom enligt 5 kap. 2 § 1 mom. i utsökningsbalken alltid skyldig att eftersträva ett bra resultat vid försäljningen.

Det faktum att auktionerna har flyttat till internet bör beaktas också i 5 kap. 75 § i utsökningsbalken, som möjliggör försäljning av lös egendom på offentlig auktion genom en privat förrättares försorg. Utmättningsmannen borde kunna anförtro en privat förrättare försäljning av lös egendom förutom genom offentlig auktion även genom öppen elektronisk auktion.

Försäljningsförfarandet har i huvudsak visat sig vara välfungerande och godtagbart med tanke på parternas rättsskydd. I praktiken kan det dock anses problematiskt att ungefär en femtedel av fastighetsförsäljningarna går om intet. Av auktionerna går en stor del om intet, nämligen 45 procent, medan 24 procent av de försäljningar under hand som utförs av utmättningsmän går om intet. Av s.k. privata försäljningar under hand går bara åtta procent om intet. Försäljningens karaktär bidrar till denna skillnad. Privat försäljning under hand kan användas bara då gäldenären är samarbetsvillig och själv överlämnar egendomen till försäljning. Objektet kan i detta fall också vara till försäljning under en längre tid. Auktion används däremot i större utsträckning då det är fråga om stridiga ärenden eller krävande objekt, eller då andra försälj-

ningssätt inte gett resultat. Vid auktion kan man å andra sidan få ett bättre pris än vid försäljning under hand t.ex. då marknadssituationen är god och prisnivån stabil.

Utmätt egendom får för närvarande bli föremål för högst två försäljningsförsök. Försäljningen kan lämnas därhän på grund av att sökanden återkallar sin ansökan t.ex. till följd av betalning, men den allmänaste orsaken till att försäljningen går om intet är att man inte heller vid det andra försäljningsförsöket får ett godtagbart pris för objektet. Det kan finnas flera orsaker till detta, såsom fel tidpunkt för försäljningen eller exceptionella förhållanden. Enligt den gällande lagen är det inte i detta fall möjligt att fortsätta försäljningen genom att göra ett tredje försäljningsförsök. Utmätningen återkallas, varefter borgenären kan begära ny försäljning och förfarandet inleds på nytt. För att undvika en sådan situation ska det enligt lagförslaget av särskilda skäl vara möjligt att göra ett tredje försäljningsförsök, varvid försäljningen kan fortgå på samma grund. Detta förslag bidrar till att minska arbetsmängden och verkställighetskostnaderna.

I samband med s.k. privat försäljning under hand tillåter det förfarande som ska tillämpas vid utredandet av anspråk ofta inte tillräcklig flexibilitet i brådskande situationer. Vid försäljning som sker via fastighetsmäklare är anbuden i allmänhet i kraft i 2—3 veckor. Då skriftligt bevakningsförfarande används istället för partsförhandling ska en tidsfrist på sammanlagt minst sex veckor reserveras för bevakningar och bestridanden. Under denna tid hinner anbuden löpa ut och affären gå om intet. För att detta förfarande ska bli snabbare och smidigare föreslås det att den minimitid på fyra veckor som ska reserveras för bevakningar ska förkortas till två veckor, vilket kan betraktas som en tillräcklig tid för borgenärernas del. Dessutom föreslås det att någon möjlighet till bestridande inte behöver reserveras om det är uppenbart onödigt. Detta är fallet t.ex. i sådana situationer där ärendet är klart och några bestridanden inte är att vänta eller där de bestridanden som kan väntas inte är av betydelse med avseende på slutresultatet. I dessa fall försnabbas förfarandet således med fyra veckor i förhållande till nuläget. Skyldigheten att ge möjlighet till bestridande ska dock fortfarande kvarstå som huvudregel.

2.4 Passivregistret

Den arbetsgrupp som tillsatts av Riksfogdeämbetet har utrett möjligheterna att ändra passivregistret till ett realtidsregister och därmed förplikta borgenärerna att tillstålla utmätningsmännen uppdaterade uppgifter om sina fordringar (Projektet för att reformera utsködningsväsendets struktur, lagstiftningsarbetsgruppens första betänkande, Riksfogdeämbetets publikationer 2015:2). Arbetsgruppen kom emellertid till att de olägenheter som hänför sig till ett realtidsregister är större än nyttan med registret. Arbetsgruppen föreslog således inte någon ändring av passivregistrets karaktär. Eftersom största delen av den respons som gavs i remissyttrandena gällande betänkandet var förenlig med arbetsgruppens ståndpunkt, innehåller propositionen inte något förslag till ändring av passivregistret till ett realtidsregister.

I propositionen föreslås det att borgenären inte längre ska sändas något särskilt meddelande om att en fordran avförs ur passivregistret. Borgenären meddelas om passivregistreringens giltighetstid redan i det sammanhang då han eller hon tillställs ett hinderintyg och informeras om att fordran antecknats i passivregistret. Borgenären ska själv ha uppsikt över när fordran avförs ur passivregistret.

År 2014 sändes över 120 000 meddelanden om att passivregistreringen upphört, varav 43 procent sändes per brev och 57 procent i elektronisk form. Genom att meddelandet om att passivindrivningen upphör slopas uppkommer en besparing på 25 000 euro per år.

2.5 Språkregleringen i samband med utsökning

Utsökningsbalken innehåller inga uttryckliga bestämmelser om det språk som ska användas i utsökningsärenden. I 3 kap. i språklagen (423/2003) regleras ärendets handläggningsspråk i förvaltningsärenden (12 §), i förvaltningsprocess (13 §), i brottmål (14 §), i tvistemål (15 §), i ansökningsärenden (16 §) och vid överklagande i hovrätt och högsta domstolen (17 §). Det finns däremot inga särskilda bestämmelser om handläggningsspråket i utsökningsärenden.

I den regeringsproposition på grundval av vilken språklagen stiftades (RP 92/2002 rd, s. 15) konstateras det att utsökningsförfarandet inte är förvaltningsförfarande. Då lagen stiftades var avsikten att bestämmelserna om handläggningsspråket i tvistemål ska tillämpas på utsökningsförfarandet. Detta framgår emellertid inte tydligt av lagen. I praktiken har det förekommit oklarhet om huruvida bestämmelserna om förvaltningsärenden, ansökningsärenden eller tvistemål ska tillämpas på utsökningsförfarandet. Också riksdagens justitieombudsman har uppmärksammat justitieministeriet på att språkregleringen borde preciseras till denna del.

Bestämmelserna om handläggningsspråket i förvaltningsärenden och tvistemål skiljer sig inte avsevärt från varandra. I ansökningsärenden iakttas å sin sida bestämmelserna om tvistemål. Huvudregeln är i båda fallen att parternas språk används som handläggningsspråk vid tvåspråkiga myndigheter. Den viktigaste skillnaden mellan bestämmelserna är att parter med olika språk i tvistemål får komma överens om handläggningsspråket, vilket inte är möjligt i förvaltningsärenden. Ifall en överenskommelse inte nås, utgör parternas rätt och fördel grunden för valet av språk vid båda förfarandena. Om språket inte kan väljas på den grunden, används majoritetsspråket i myndighetens ämbetsdistrikt.

När det gäller tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna för parterna i ett utsökningsärende är det således inte någon avsevärd skillnad på huruvida bestämmelserna om förvaltningsärenden eller tvistemål tillämpas på utsökningsärendets handläggning.

Partens rätt till översättningar av expeditioner och andra handlingar varierar däremot beroende på om bestämmelserna om handläggningsspråket för förvaltningsärenden eller tvistemål tillämpas. På förvaltningsärenden tillämpas huvudregeln i 20 § 1 mom. i språklagen, där det bestäms att en statlig myndighet på begäran ska ge parten en avgiftsfri officiell översättning av en stämningsansökan, en dom, ett beslut, ett protokoll eller någon annan handling som skrivits på något annat än partens språk. Översättningsskyldigheten begränsas till sådana uppgifter som gäller den parts rätt, fördel eller skyldighet som begärt översättningen.

I tvistemål och ansökningsärenden har parten däremot inte rätt till någon avgiftsfri översättning av handlingarna. Parten ska själv skaffa och bekosta översättningarna. Domstolen kan emellertid med beaktande av ärendets art fatta något annat beslut om saken.

För översättningarnas del finns det således väsentliga skillnader i den reglering som berör förvaltningsärenden och tvistemål. I samband med utsökning är det emellertid viktigt för parten att känna till om han eller hon har rätt till avgiftsfria översättningar eller ska skaffa översättningarna på sin egen bekostnad.

Utsökningen är till sin karaktär rättsskipning, inte förvaltningsförfarande. Utsökningsväsendet kan karaktäriseras som en rättsskipningsmyndighet utanför domstolsväsendet. Utsökningsförfarandet är oberoende och opartiskt, och utmätningsmannen företräder aldrig någon annan myndighet i utsökningsärendet. Utsökningen fungerar således avskild från all förvaltningsverksamhet. Den myndighetsstyrning som hör till utsökningen gör inte att verksamheten kan

jämställas med förvaltningsförfarande. Utsökningen kan betraktas som ett insolvensförfarande, trots att det är fråga om särskild verkställighet som sker utanför domstolen. Vid utsökningen fattas ständigt beslut som hör till området för rättsskipningen, t.ex. beslut om parternas materiella rättigheter och skyldigheter. Av dessa orsaker är det inte motiverat att språkregleringen fastställs i enlighet med regleringen om förvaltningsärenden, vilket inte heller var avsikten då språklagen stiftades.

Inom utsökningen verkställs beslut med antingen privaträttslig eller offentlighetsrättslig grund. Det är emellertid motiverat att språkregleringen inte är beroende av verkställighetsgrundens karaktär, utan alltid fastställs på samma sätt vid utsökningsförfarandet. Därmed kan de språkliga rättigheterna inte tillgodoses vid utsökningen på precis samma sätt som vid det förfarande där utsökningsgrunden fastställs. Med tanke på tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna kan det dock inte anses oskäligt att parten inte har rätt till avgiftsfria översättningar av handlingar som hänför sig till utsökningsförfarandet, även om parten haft rätt till sådana översättningar vid det förfarande där utsökningsgrunden fastställdes.

I samband med konkurs, företagssanering och skuldsanering för privatpersoner har parten inte rätt att få avgiftsfria översättningar av handlingar. Dessa förfaranden utgör allmän verkställighet och skiljer sig i flera avseenden från utsökningsförfarandet, som präglas av myndighetsstyrning. Det kan emellertid anses motiverat att samma reglering gäller i fråga om alla dessa förfaranden, även utsökning. Tillhandahållandet av översättningar på utsökningsmyndigheternas bekostnad skulle också medföra ökade kostnader. Ökningen av översättningskostnaderna skulle sannolikt vara tämligen liten, men ändå stå i strid med propositionens målsättning att minska utsökningsmyndigheternas kostnader. Av dessa orsaker ska det förtydligas att språklagens bestämmelser om tvistemål ska tillämpas på utsökningsärenden. Tekniskt genomförs förtydligandet genom att utsökningsbalken utökas med en hänvisning till språklagens bestämmelser om handläggningsspråket i tvistemål.

Språklagen är en allmän lag, som även i övrigt tillämpas på handläggningen av utsökningsärenden. Till språklagens centrala bestämmelser hör 10 §, som gäller individens rätt att använda sitt eget språk i kontakter med myndigheter, och 23 §, som gäller myndigheternas skyldighet att tillgodose de språkliga rättigheterna. Sökanden har med stöd av lagens 10 § rätt att lämna in sin ansökan på sitt eget modersmål. Det förtydligande som föreslås i propositionen begränsar inte tillämpningen av dessa bestämmelser på något sätt.

Av betydelse vid utsökningsförfarandet är också 19 § 3 mom. i språklagen, där det bestäms att en tvåspråkig myndighet, oavsett ärendets handläggningsspråk, ska använda mottagarens språk i meddelanden, kallelser och brev till parter eller till personer som enligt lag ska under rättas om ett ärende som är eller ska bli anhängigt, om myndigheten vet vilket språket är eller utan oskäligt besvär kan ta reda på det, eller använda både finska och svenska. Utmättningsmannen ser i befolkningsdatasystemet om svarandens modersmål är finska eller svenska. Meddelanden som berör utsökningsärenden sänds till svaranden på det språk som registrerats som svarandens modersmål i befolkningsdatasystemet. Svaranden kan också meddela att han eller hon vill ha meddelandena på ett annat språk, antingen finska eller svenska. Detta gäller dock inte Åland, där meddelandena med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) alltid sänds på svenska.

Samernas rätt att använda samiska i kontakter med myndigheterna regleras i samiska språklagen (1086/2003), som också tillämpas på utsökningsförfarandet.

2.6 Preskription av skulder

I 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003, nedan preskriptionslagen) finns bestämmelser om rättsliga åtgärder som avbryter preskription. Enligt 1 mom. 3 punkten i paragrafen avbryts preskriptionen av en skuld bl.a. då borgenären väcker talan angående fordran, anhängiggör ett utsökningsärende eller skulden annars beaktas i samband med ett utsökningsförfarande. I 3 mom. i samma paragraf bestäms det emellertid att preskriptionstiden inte anses ha avbrutits om borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ett ärende avslutas av någon annan orsak utan att en delgivning eller något annat meddelande om borgenärens krav som lagen förutsätter har tillställts gäldenären. I detta fall preskriberas skulden dock tidigast ett år efter att förfarandet avslutades. Preskriptionstiden kan förlängas på detta sätt endast en gång.

Högsta domstolen konstaterade i sitt prejudikat HD 2012:107 att utsökningsförfarandet inte hade avbrutit preskriptionstiden för en fordran då utsökningsförfarandet hade avslutats utan att det klarlagts att gäldenären fått kännedom om utsökningsärendet. I det aktuella fallet hade utsökningsmyndigheten försökt nå gäldenären på den postadress myndigheten hade kännedom om, och även i övrigt handlat på det sätt som utsökningsbalken förutsätter. Enligt prejudikatet avbryter anhängiggörandet av en ansökan om utsökning preskriptionstiden bara om gäldenären delges meddelandet om anhängighet, förhandsmeddelandet eller efterhandsmeddelandet. I prejudikatet HD 2015:28 omfattade högsta domstolen samma ståndpunkt, dock efter omröstning.

Den tolkning som högsta domstolen omfattat innebär att t.ex. anhängiggörandet av ett utsökningsärende inte nödvändigtvis avbryter preskriptionstiden ens i det fall där myndigheten har handlat precis på det sätt som lagen förutsätter. Detta kan betraktas som en otillfredsställande situation med tanke på borgenärernas rättsskydd.

Då preskriptionslagen stiftades förkortades den allmänna preskriptionstiden avsevärt. Samtidigt strävade man efter att se till att borgenärerna har tillräckligt effektiva möjligheter att avbryta preskriptionstiden. Avsikten var att gäldenärerna inte genom att hålla sig undan eller annars vara svåränträffbara ska kunna hindra att preskriptionstiden avbryts. I detta sammanhang ansågs det dock inte finnas skäl att förse lagen med bestämmelser om ett särskilt förfarande som skulle avbryta preskriptionstiden för sådana gäldenärer som håller sig undan eller vars boningsort är okänd. För utsökningens del konstateras det uttryckligen i regeringens proposition (RP 187/2002 rd, s. 61) att preskriptionen avbryts också då gäldenärens vistelseort förblir okänd och inte ens ett meddelande om inträde av utsökningens anhängighet kan tillställas denne.

Den tolkning som i rättspraxis omfattats i fråga om utsökningsförfarandet försvårar avsevärt iakttagandet av de lagstadgade skyldigheter som ålagts utmätningmännen. Enligt 2 kap. 1 § i utsökningsbalken ska utmätningssmannen kontrollera att fordran inte har preskriberats samt begära en utredning av parterna ifall det är oklart om rättigheten har upphört. Då en ny ansökan lämnas in på basis av samma utsökningsgrund, blir utmätningssmannen tvungen att utreda om gäldenären har delgetts något sådant meddelande som avses i utsökningsbalken. Det är emellertid inte ändamålsenligt att utföra dylikt utredningsarbete och det finns inte heller tillräckliga resurser för det.

Eftersom 11 § 3 mom. i preskriptionslagen har visat sig ge rum för tolkning och momentet i rättspraxis har tolkats på ett sätt som avviker från dess ursprungliga syfte, föreslås det att momentet ska förtydligas. Enligt förslaget ska preskriptionstiden inte anses ha avbrutits då borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak utan att gäldenären tillställts en sådan delgivning eller annat sådant meddelande om borgenä-

rens krav som enligt lag borde ha tillställts gäldenären. Momentet tillämpas således inte då en sådan delgivning som hör till förfarandet inte har verkställts på grund av att den enligt lagen inte är nödvändig i det aktuella fallet. T.ex. för utsökningens del innebär detta att preskriptionstiden kan avbrytas utan att gäldenären tagit del av något av de meddelanden som avses i utsökningsbalken, ifall man handlat i enlighet med lagen i fråga om delgivningen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet

Med hjälp av denna proposition strävar man efter att göra utsökningsförfarandet enklare och smidigare samt erhålla besparingar genom att utöka den elektroniska kommunikationen och därigenom minska postkostnaderna inom utsökningen.

De handlingar som sänds från utsökningens informationssystem levereras i elektronisk form till posten för att skrivas ut och läggas i kuvert (iPost-brev). Utsökningsverken sänder också brev manuellt. Utsökningsväsendets postkostnader uppgår till ungefär 2,7 miljoner euro per år. Postkostnaderna för de handlingar som sänds från utsökningens informationssystem (iPost-brev) är ca 2 miljoner euro per år och postkostnaderna för de pappersbrev som sänds från utsökningsverken är ca 700 000 euro per år. För sändandet av iPost-brev krävs inte några personalresurser inom utsökningen. Den post som hanteras manuellt vid utsökningsverken beräknas däremot kräva ca 16 årsverken.

I propositionen föreslås det att medborgarkontot eller företagskontot ska kunna användas som partens delgivningsadress i samband med utsökning. Genom att i allt större utsträckning övergå till elektronisk delgivning via medborgarkontot kan man på årsnivå uppnå besparingar på 25 procent beträffande postkostnaderna för iPost-brev (500 000 euro). Beträffande de brev som hanteras manuellt är målsättningen att genom övergången till elektronisk delgivning spara tre årsverken (3 årsverken x 75 000 € = 225 000 euro) och 25 procent av postkostnaderna (175 000 euro). Besparingarna förväntas årligen öka i takt med att utsökningskunderna tar medborgarkontot i bruk. Genom övergången till elektronisk kommunikation förväntas det för postkostnadernas del år 2017 uppkomma en besparing på 180 000 euro, år 2018 en besparing på 450 000 euro och från och med år 2019 en besparing på 900 000 euro per år.

Genom att man upphör med att sända periodiska meddelanden beräknas det för postkostnadernas del uppkomma en besparing på ca 55 000 euro per år, och genom att man upphör med att sända meddelanden om att giltighetstiden för passivfordringar löper ut beräknas det uppkomma en besparing på ca 25 000 euro per år.

Målsättningen med de förslag som gäller försäljning av egendom är att försäljningsförfarandet ska bli smidigare och effektivare. Genom att ett tredje försäljningsförsök möjliggörs minskar behovet av personalresurser för försäljningen, då förfarandet inte behöver inledas på nytt efter det andra försäljningsförsöket. Genom att villkoren för sådan försäljning under hand som utförs av en utmättningsman lindras minskar likaså behovet av personalresurser i och med att anbuden med större sannolikhet kommer att leda till att affärer uppkommer.

Genom preciseringen av ordalydelsen i 11 § i preskriptionslagen strävar man efter att förtydliga villkoren för avbrytande av preskriptionstiden. För utsökningsförfarandets del leder förslaget till en minskning av arbetsmängden, eftersom det i samband med ett nytt utsökningsförsök i allmänhet inte längre kommer att krävas oskäligt mycket arbete för utredning av huruvida preskriptionstiden har avbrutits eller inte.

Utsökningsväsendets ekonomi kommer att stramas åt. På grund av de nedskärningsbeslut som redan fattats kommer resurserna fram till år 2019 att minska med 8 miljoner euro i förhållande till år 2014. Med hjälp av propositionen strävar man delvis efter att bemöta den allt stramare ekonomiska situationen. Propositionen har därmed inga konsekvenser för budgeten, utan det är fråga om besparingar som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna anpassas till den minskning av anslagen som hör till budgetramen. Avsikten är att de återstående besparingarna som krävs ska nås i samband med den stukturreform av utsökningsväsendet som för närvarande är under beredning.

3.2 Konsekvenser för gäldenärernas och borgenärernas ställning

Målsättningen med denna proposition är att utsökningsförfarandet ska för snabbas och förenklas, vilket har positiva konsekvenser också för gäldenärerna och borgenärerna. De ovan beskrivna ändringarna gällande elektronisk kommunikation och elektronisk delgivning underlättar kommunikationen med utsökningsmyndigheterna. Syftet med ändringen av bestämmelserna om försäljning är att få ett så gott pris som möjligt för den utmäta egendomen, genom ett så enkelt och snabbt förfarande som möjligt. Detta är förenligt med både borgenärernas och gäldenärernas intressen. Preciseringsen av ärendets handläggningsspråk skapar å sin sida klarhet i parternas språkliga rättigheter. Propositionen innehåller däremot inga förslag som skulle inverka på fördelningen av de utmäta medlen mellan borgenärerna eller på omfattningen eller arten av den egendom som får utmätas hos gäldenären.

Syftet med ändringen av 11 § i preskriptionslagen är att förtydliga paragrafens innehåll så att den överensstämmer med det som avsågs då lagen stiftades. Förtydligandet gynnar borgenärerna och ökar rättssäkerheten genom att de situationer där det förblir oklart om preskriptionstiden har avbrutits eller inte kommer att minska avsevärt. För gäldenärernas del innebär förslaget att preskriptionstiden kan avbrytas trots att gäldenären inte skulle få kännedom om att ett utsökningsärende har anhängiggjorts. Gäldenären har emellertid alltid möjlighet att kontrollera de uppgifter som berör honom eller henne i utsökningens informationssystem och därmed enkelt få information om att preskriptionstiden avbrutits. Gäldenären får denna information från vilket utsökningsverk som helst eller genom att beställa en utskrift via justitieförvaltningens e-tjänster.

4 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet har gett Riksfogdeämbetet i uppdrag att bereda en strukturreform av utsökningsväsendet i syfte att förbättra den ekonomiska effektiviteten, dock utan att parternas rättskydd äventyras. Uppdraget grundar sig på de resultatmål som uppställts för Riksfogdeämbetet och på Reformprogrammet för rättsvården för åren 2013—2025.

Riksfogdeämbetet tillsatte den 18 november 2014 en arbetsgrupp för att bereda de lagändringar som behövs för en strukturreform av utsökningsväsendet. Arbetsgruppen leds av Riksfogdeämbetet och till dess medlemmar hör representanter förutom för Riksfogdeämbetet även för justitieministeriets lagberedningsavdelning och justitieförvaltningsavdelning och för utsökningsverken i Egentliga Tavastland, Egentliga Finland samt Östra Nyland och Mellanland.

RP 137/2015 rd

Arbetsgruppen fick först till uppdrag att utreda de behov av lagändringar som uppkommit till följd av den senaste tidens rättspraxis och den övriga utveckling som skett inom utsökningsförfarandet. Arbetsgruppen skulle även utreda möjligheterna att förenkla och försnabba utsökningsprocesserna. Den egentliga beredningen av strukturreformen ska utföras i ett senare skede.

Arbetsgruppen överlämnade sitt första betänkande den 15 juni 2015 (Riksfogdeämbetets publikationer 2015:2).

De remissyttranden som inlämnades angående betänkandet (27 yttranden) var i huvudsak positiva. Ett sammandrag har utarbetats över remissyttrandena (Riksfogdeämbetets publikationer 2015:3).

Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positiva till förslaget om elektronisk delgivning. Vissa remissinstanser, inklusive riksdagens justitieombudsman, intog emellertid en negativ eller kritisk ståndpunkt. I de yttranden som innefattade kritik uttrycktes främst oro över huruvida delgivningsmottagaren de facto får information om en handling som levererats till medborgarkontot. Bestämmelsen om delgivning via medborgarkontot har preciserats till följd av responsen i remissyttrandena. Dessutom föreslås lagen innehålla en uttrycklig bestämmelse om partens möjlighet att förbjuda användning av medborgarkontot för mottagande av utsökningshandlingar. Den utgångspunkt som innebär att medborgarkontot kan betraktas som delgivningsadress ifall parten tagit kontot i bruk har emellertid inte ändrats. Efter att betänkandet offentliggjordes har medborgarkontots tekniska system ändrats så att användaren automatiskt tillsänds ett e-postmeddelande eller textmeddelande, eller både och, med information om att ett meddelande har inkommit på medborgarkontot. Sådana konton för vars del ingen adress uppgetts för dessa meddelanden har tagits ur bruk. Också detta minskar sannolikheten för att parten inte skulle få kännedom om en handling.

I betänkandet föreslogs det att en e-postadress eller någon annan adress för elektronisk informationsöverföring som antecknats i en skrivelse till utmätningsmannen skulle kunna tolkas som delgivningsadress. Enligt den gällande bestämmelsen kan bara en sådan postadress som antecknats i en skrivelse betraktas som delgivningsadress. Vissa remissinstanser konstaterade emellertid att förslaget kunde medföra en risk för att en e-postadress som inte avsetts som delgivningsadress kunde tolkas som en sådan. Till följd av den respons som gavs i remissyttrandena har bestämmelsen bibehållits oförändrad, och det föreslås alltså inte någon ändring av den.

Revideringen av bestämmelserna om försäljning i utsökningsbalkens 5 kap. förordades i stor omfattning av remissinstanserna. Till följd av den respons som gavs i remissyttrandena gjordes en liten ändring i den föreslagna paragrafen om försäljning under hand genom utmätningsmannens försorg. Vissa utsökningsverk ansåg att förfarandet borde göras ännu smidigare än vad som föreslagits och att det för flera typer av ärenden skulle räcka med bara det krav på tillbörligt förfarande som är bindande för utmätningsmännen. Av rättssäkerhetsskäl har dessa förslag emellertid inte kunnat realiseras.

Tre remissinstanser som representerade borgenärerna förhöll sig negativa till att borgenärerna inte längre ska meddelas om att passivregistreringen upphör, och en remissinstans konstaterade att meddelandet utgör en behövlig påminnelse för borgenärerna. I propositionen föreslås det emellertid att detta meddelande ska slopas. Detta förslag är förenligt med målsättningen att skära ner postkostnaderna inom utsökningsväsendet. Borgenärerna informeras i samband med registreringen om passivregistreringens giltighetstid. Det kan inte anses oskäligt att borgenärerna själv ska ha uppsikt över när tidsfristen löper ut.

Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positiva till förtydligandet av språkregleringen. Riksdagens justitieombudsman ansåg emellertid att språklagens bestämmelser om handläggningsspråket i förvaltningsärenden borde tillämpas på utsökningsärenden. Dessutom påpekade en remissinstans att saken borde granskas med avseende på parternas rättsskydd. Frågan har bedömts på nytt i samband med den fortsatta beredningen, men man beslutade sig i enlighet med arbetsgruppens förslag för att föreslå att språklagens bestämmelser om handläggningsspråket i tvistemål ska tillämpas på utsökningsförfarandet.

I remissyttrandena betraktades ändringen av 11 § i preskriptionslagen som viktig. Två remissinstanser förhöll sig emellertid negativa till ändringen och ansåg att det är viktigt att saken granskas närmare ur gäldenärens synvinkel. I ett yttrande föreslogs det att 11 § 3 mom. i preskriptionslagen skulle upphävas helt och hållet, medan det i vissa andra yttranden konstaterades att bestämmelsens ordalydelse borde förenklas. I propositionen har bestämmelsen förtydligats i fråga om sin ordalydelse.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Utsökningsbalken

1 kap. Allmänna bestämmelser

31 §. *Intyg ur utsökningsregistret.* Denna paragraf innehåller bestämmelser om det offentliga intyg som var och en har rätt att få gällande en namngiven person i dennes egenskap av svarande i ett utsökningsärende. Intyget ges i form av en utskrift ur utsökningens informationssystem och av intyget framgår de uppgifter som nämns i paragrafens 1 mom.

I paragrafens 4 mom. görs en liten justering, vars syfte är att förtydliga att intyget kan begäras förutom av en fysisk person även av en juridisk person. I det gällande momentet bestäms det att namnet på den som har begärt intyget, dennes yrke och boningsort samt den centrala motiveringen enligt 3 mom. ska föras in i utsökningens informationssystem innan intyget utfärdas. Det föreslås att momentet ska ändras så att skyldigheten att registrera yrket ska slopas och så att hemorten ska kunna registreras istället för boningsorten. Därmed blir bestämmelserna om de uppgifter som ska registreras i informationssystemet tillämpliga också på juridiska personer som begär offentliga intyg. På utlämnandet av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning tillämpas liksom för närvarande 35 §, som inte ska ändras.

34 §. *Utskrifter till parterna.* Enligt 2 mom. i denna paragraf ska parterna regelbundet ges uppgifter ur utsökningens informationssystem om de belopp som influtit respektive inte indrivits i utsökningsärendet samt om andra motsvarande omständigheter, enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet, om det inte är uppenbart onödigt. Uppgifterna kan lämnas i elektronisk form. Enligt 9 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007) ges periodiska meddelanden årligen om situationen den 1 mars.

I praktiken har det emellertid visat sig att det inte behövs någon dylik årlig rapportering. Parterna får tillräckligt med information om hur ärendet framskrider bl.a. av redovisningsspecifikationerna och de betalningskvitton där den aktuella restfordran uppges. De periodiska meddelandena ger inte heller tidsenlig information om saken då gäldenären fått ett betalningskvitto daterat efter den första mars. I detta fall utvisar det periodiska meddelandet ett alltför stort saldo, vilket har föranlett förvirring och onödiga förfrågningar. Flera yrkesborgenärer har

också begärt att periodiska meddelanden inte ska sändas. Dessa meddelanden sänds i allmänhet inte heller till informationssystemsökande, eftersom informationssystemsökande vanligtvis inte velat ha dem.

Gäldenären och borgenären har när som helst möjlighet att begära en s.k. partsutskrift, som regleras i paragrafens 1 mom. En fysisk person kan i egenskap av gäldenär beställa en partsutskrift (utskriften gäldenärens utsökningsärenden) via justitieförvaltningens e-tjänster. Det finns således inte behov av att upprätthålla systemet med årliga rapporter. Avskaffandet av detta system medför en årlig besparing på ca 55 000 euro. Av dessa orsaker föreslås det att 2 mom. i denna paragraf ska upphävas.

3 kap. Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §. *Ansökan om utsökning.* Enligt 1 mom. 2 punkten i denna paragraf kan utsökning sökas genom ett elektroniskt meddelande bara hos en sådan lokal utsökningsmyndighet som förfogar över ett system för mottagande av elektroniska meddelanden. Punkten har getts denna formulering på grund av att alla lokala utsökningsverk inte hade möjlighet att ta emot elektroniska ansökningar genast efter att bestämmelsen trätt i kraft. Nuförtiden kan en ansökan om utsökning sändas till alla lokala utsökningsverk via justitieförvaltningens e-tjänster eller med hjälp av någon annan elektronisk dataöverföringsmetod. Den begränsning enligt vilken ansökan kan sändas i form av ett elektroniskt meddelande bara till sådana lokala utsökningsmyndigheter som förfogar över ett system för mottagande av elektroniska meddelanden ska således strykas ur punkten såsom föråldrad.

5 §. *Bifogande av utsökningsgrunden.* Paragrafens 1 mom. ska fortsättningsvis innehålla en bestämmelse om den huvudregel som innebär att utsökningsgrunden ska fogas till ansökan. De krav som ställs på kopian ska däremot lindras. En vanlig obestyrt kopia av utsökningsgrunden ska vara tillräcklig. Om utmätningssmannen emellertid ifrågasätter kopians äkthet, ska denne kunna begära att sökanden sänder utsökningsgrunden i original eller som en kopia utfärdad i form av en myndighetsexpedition.

Omnämmandet av att verkställigheten kan ske på basis av en vanlig kopia bara då det inte finns risk för upprepad indrivning ska strykas ur momentet såsom föråldrat. Av utsökningens riksomfattande informationssystem framgår det till vilka delar prestationer influerar för utsökningsgrundens del. Dessa antecknas inte längre i den ursprungliga utsökningsgrunden. Likaså ska skyldigheten att höra svaranden i detta sammanhang slopas.

Utsökningsgrunden ska kunna sändas till utsökningsmyndigheten via e-post eller med någon annan elektronisk dataöverföringsmetod. Utsökningsgrunden sänds i allmänhet som bilaga till ansökan om utsökning.

Vanligtvis behöver utsökningsgrunden dock inte fogas till ansökan med stöd av paragrafens 2 mom., eftersom information om domstolens avgöranden förmedlas till utsökningsmyndigheterna via domregistret. Domregistret är det register över avgöranden och meddelanden om avgöranden som avses i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) och som grundar sig på 4 § i lagen om domstolars skyldighet att informera om vissa avgöranden (373/2010).

Någon särskild bestämmelse om informationssystemsökandens rätt att sända in uppgifter om utsökningsgrunden i elektronisk form behövs inte längre, eftersom dokument får sändas in elektroniskt med stöd av 9 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verk-

samhet. Det finns inte orsak att begränsa denna rätt utgående från om saken har nämnts i informationssystemsökandens tillstånd eller inte.

11 §. Fullmakt för ombud. Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen får en advokat, ett offentligt rättsbiträde samt det ombud som en informationssystemssökande har uppgett i sin ansökan företräda sin huvudman utan fullmakt, om inte utmätningssmannen bestämmer något annat. Det föreslås att också rättegångsbiträden med tillstånd ska ges samma rätt, och momentet utökas därför med ett omnämnande av rättegångsbiträden med tillstånd. Vad som avses med rättegångsbiträden med tillstånd fastställs i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011). Dessutom görs en mindre teknisk justering i momentet.

I paragrafens 2 mom. regleras de sätt på vilka fullmakten kan sändas. En fullmakt som berättigar till att lyfta medel eller omhändertata egendom ska sändas i original eller i ett elektroniskt meddelande vars avsändare kan identifieras med hjälp av stark autentisering. Till denna del föreslås inte någon ändring i sak i lagen. Termen certifierat elektroniskt meddelande, som används i den gällande lagen, ska ersättas med ett begrepp som förekommer mer allmänt i lagstiftningen. Med stark autentisering avses sådan identifiering som regleras i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer. För närvarande har utsökningsmyndigheterna inte tillgång till ett sådant system som momentet kräver. Bestämmelsen behövs emellertid med tanke på framtiden, eftersom systemen för elektronisk dataöverföring kontinuerligt utvecklas. Det kan i framtiden bli möjligt att sända in fullmakter t.ex. via medborgarkontot.

Vidare föreslås det att den reglering som berör sätten för insändande av andra fullmakter än sådana som berättigar till att lyfta medel eller omhändertata egendom ska moderniseras. Andra fullmakter ska kunna sändas in med vilken elektronisk dataöverföringsmetod som helst. Om utmätningssmannen emellertid ifrågasätter kopians äkthet ska denne kunna kräva att ombudet sänder in fullmakten i original.

38 §. Delgivningsadress. Det föreslås att 1 mom. i denna paragraf ska ändras så att också svaranden förpliktas uppge en postadress som delgivningsadress på samma sätt som sökanden, den som ställer säkerhet och en utomstående som har framställt en invändning eller ett yrkande. Svaranden ska uppge delgivningsadressen på begäran av utmätningssmannen. Enligt den gällande lagen kan den adress som svaranden uppgett användas som delgivningsadress bara med svarandens samtycke. Kravet på ett särskilt samtycke ska strykas ur paragrafen. Svaranden ska också vara skyldig att meddela om ändringar i fråga om adressen.

Den delgivningsadress som svaranden uppgett används i alla utsöknings- och utsökningsbesvärssärenden som berör gäldenären. Adressen är således inte ärendespecifik utan gäldenärspecifik. I utsökningens informationssystem är det möjligt att anteckna bara en adress för gäldenären. I samband med behandlingen av ett utsökningsbesvärssärende kan gäldenären emellertid uppge en annan delgivningsadress, som domstolen använder sig av, eftersom gäldenären eventuellt anlitar ett ombud i samband med besvärssärendet och därmed uppger ombudets adress som delgivningsadress för utsökningsbesvärssärendets del.

Delgivningsadressen är gällande så länge som svaranden utan avbrott har anhängiga utsökningsärenden. Om svaranden upphör att vara kund inom utsökningen men senare blir det igen, gäller inte den tidigare uppgivna delgivningsadressen längre. I detta fall sänds utsökningshandlingarna i enlighet med 39 § 1 mom. på den adress som finns antecknad i befolkningsdatasystemet, eller med stöd av paragrafens 2 mom., som refereras nedan, i elektronisk form till medborgarkontot, ifall personen i fråga har tagit kontot i bruk.

RP 137/2015 rd

Bestämmelsen om att den postadress som antecknats i personens skrivelse till utmätningsmannen betraktas som delgivningsadress, vilken ingår i den gällande paragrafens 2 mom., ska överföras till 1 mom.

I paragrafens 2 mom. regleras möjligheten att använda sig av elektronisk delgivning istället för sådan delgivning under en postadress som avses i 1 mom. Liksom för närvarande ska en informationssystemsökande kunna delges handlingar via en teknisk anslutning (1 punkten).

En ny möjlighet är att man som delgivningsadress ska kunna använda sig av adressen för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet för kontakter mellan personer och myndigheter (2 punkten). Detta förutsätter att personen i fråga har tagit det elektroniska ärendesystemet i bruk. Avsikten är att göra det möjligt att leverera utsökningshandlingar till medborgarkontot, och senare också till företagskontot, då detta tagits i bruk. I samband med ibruktagandet av kontot ger medborgaren eller företaget sitt samtycke till att myndigheterna får delge handlingar i elektronisk form på medborgarkontot istället för genom brev som sänds per post. Om sökanden, svaranden, den som ställer säkerhet eller en utomstående som har framställt en invändning eller ett yrkande har tagit medborgarkontot i bruk, ska kontot kunna användas som delgivningsadress. Ibruktagandet av medborgarkontot betraktas således i princip som ett samtycke till att utsökningshandlingar får levereras i elektronisk form till medborgarkontot. Det krävs inte att medborgarkontot uppges som delgivningsadress.

Avsikten är att utsökningens informationssystem ska utvecklas så att informationssystemet identifierar sådana personer för vars del handlingar får delges på medborgarkontot. Innan ändringarna i informationssystemet genomförs kommer handlingarna liksom för närvarande i huvudsak att sändas per post.

I paragrafen används inte termen medborgarkonto, utan det hänvisas till medborgarkontot med hjälp av begreppet riksomfattande elektroniskt ärendesystem för kontakter mellan personer och myndigheter. Med personer avses enligt 1 kap. 3 § 2 mom. även sammanslutningar, inrättningar och stiftelser.

Som delgivningsadress ska det på samma sätt som för närvarande också vara möjligt att istället för postadressen använda en e-postadress eller någon annan adress för elektronisk dataöverföring än vad som avses i 1 eller 2 punkten, som personen i fråga har uppgett som delgivningsadress (3 punkten).

Paragrafens 3 mom. föreslås innehålla en bestämmelse om att en sådan person som avses i 1 mom. ska ha rätt att förbjuda att handlingar levereras till medborgarkontot. Syftet med detta moment är att säkerställa att mottagaren får besluta på vilket sätt och på vilken adress han eller hon vill ta emot handlingar. Också en person som har tagit i bruk medborgarkontot kan alltså meddela utmätningsmannen att han eller hon vill att delgivningen ska ske per post. I detta fall ska personen med stöd av paragrafens 1 mom. uppges sin postadress som delgivningsadress.

39 §. Vanlig delgivning. Det föreslås att 2 mom. i denna paragraf ska ändras när det gäller den tidpunkt vid vilken mottagaren anses ha tagit del av en handling då delgivningen skett med hjälp av ett elektroniskt meddelande. Enligt den gällande bestämmelsen anses mottagaren ha tagit del av handlingen omedelbart efter att ett elektroniskt meddelande har avsänts, om inte något annat visas. Enligt 19 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet anses däremot en handling ha blivit delgiven den tredje dagen efter att meddelandet sändes, om inte något annat visas. Det är motiverat att inte föreskriva något annat om saken i utsökningsbalken än vad som bestäms i den allmänna lagstiftningen. Därför föreslås det att momentet ska ändras så att det överensstämmer med 19 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

41 §. Bevisliga delgivningssätt. Ordalydelsen i *1 mom. 5 punkten* i denna paragraf ska förtydligas. Omnämmandet av ett certifierat elektroniskt meddelande ska strykas ur punkten. Istället ska punkten innehålla en hänvisning till 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, som innehåller föreskrifter om bevislig elektronisk delgivning. Med certifierat elektroniskt meddelande avsågs samma sak, men begreppet används inte någon annanstans i lag.

Dessutom föreslås det att paragrafens *2 mom.* ska moderniseras. Den gällande lagens omnämmande av möjligheten att delge handlingar mot mottagningsbevis per telefax ska ersättas med en term som är neutral med avseende på tekniken. Delgivning mot mottagningsbevis ska med mottagarens samtycke också kunna ske med hjälp av ett elektroniskt meddelande. Begreppet elektroniskt meddelande ska i detta moment ha samma innebörd som i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

Momentet innehåller dessutom bestämmelser om när delgivning mot mottagningsbevis anses ha skett. Omnämmandet av telefax ska strykas ur momentet. Den tidpunkt då mottagningsbeviset returneras till utmätningsmannen ska fortsättningsvis vara avgörande. Vid vilken tidpunkt ett elektroniskt meddelande anses ha kommit in till en myndighet bestäms å sin sida i 10 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

102 §. Registrering som passivfordran. Det föreslås att omnämmandet av utmätningsmannens skyldighet att underrätta sökanden om när giltighetstiden för registreringen av en passivfordran löper ut ska strykas ur *2 mom.* i denna paragraf. Registreringen av en passivfordran är i kraft två år från den dag då intyget över hindret utfärdades. Borgenären ska själv vara skyldig att ha uppsikt över när den tvååriga tidsfristen löper ut. Borgenären underrättas redan i samband med utfärdandet av hinderintyget om att registreringen av passivfordran är i kraft i två år från intygets datering. Vilket datum registreringen upphör framgår således redan av det meddelande som sänds till borgenären då fordran registreras som passivfordran.

Det föreslås även att lagen ska förses med en övergångsbestämmelse gällande meddelanden om när giltighetstiden för passivfordran löper ut, vars syfte är att säkerställa att borgenären i något sammanhang underrättas om hur länge registreringen är i kraft.

Slopandet av underrättelseskyldigheten innebär dock inte att borgenären inte under några omständigheter kan underrättas om att registreringen av en passivfordran upphör. Det kan vara ändamålsenligt att meddela om saken t.ex. i en sådan situation där utmätning har förrättats för betalning av passivfordran och utmätningen av periodisk inkomst fortgår längre än den tid registreringen av passivfordran är i kraft.

111 a §. Handläggningsspråket i utsökningsärenden. Det föreslås att denna paragraf ska förses med förtydligande föreskrifter om att språklagens bestämmelser om handläggningsspråket i tvistemål och rätten till översättning av expeditioner och andra handlingar i tvistemål ska tillämpas på utsökningsärenden, av de orsaker som refererats i den allmänna motiveringen. Det som i språklagen bestäms om domstolarna och deras ämbetsdistrikt gäller också utmätningsmännen och utsökningsmyndigheternas ämbetsområden.

I fråga om handläggningsspråket i utsökningsärenden tillämpas enligt paragrafens *1 mom.* vad som i 15 § i språklagen föreskrivs om handläggningsspråket i tvistemål. Huvudregeln är att parternas språk används som handläggningsspråk vid tvåspråkiga myndigheter. Enligt 15 § i språklagen är det möjligt för parter med olika språk att komma överens om handläggningsspråket. I utsökningsärenden kan det emellertid bara i undantagsfall bli aktuellt att avtala om språket, t.ex. i samband med redovisningar av delbetalningar. Om parter med olika språk inte kommer överens om vilket språk som ska användas, bestämmer utmätningsmannen språket

med beaktande av parternas rätt och fördel. Om avgörandet inte kan träffas på den grunden, används majoritetsspråket i utökningsmyndighetens ämbetsdistrikt.

I paragrafens 2 *mom.* finns en hänvisning till 20 § 2 *mom.* i språklagen, som gäller partens rätt till översättning av expeditioner och andra handlingar. En part som önskar få en översättning ska själv skaffa och bekosta den, om inte utmätningssmannen med beaktande av ärendets art bestämmer något annat. Den part vars språk inte är handläggningsspråk har således i regel inte rätt till avgiftsfria översättningar av handlingar.

4 kap. Utmätning

20 §. Utmätningförbudets giltighet. Det föreslås att denna paragraf ska utökas med en hänvisning till 19 § 1 *mom.* 3 a punkten, som gäller sådan gottgörelse eller ersättning som staten har betalat gäldenären på grund av dröjsmål vid rättegång eller en kränkning som konstaterats av ett övervakningsorgan för de internationella konventionerna om de mänskliga rättigheterna. De utmätningförbud som avses i paragrafen är i kraft två år efter det att gäldenären har fått medlen i sin besittning, med undantag för ersättning för bestående men, för vars del utmätningförbudet är permanent. Den ovan nämnda 19 § 1 *mom.* 3 a punkten fogades till momentet genom lagen 365/2009, och i detta sammanhang ändrades inte den aktuella paragrafen. Det är emellertid motiverat att utmätningförbudet också gäller sådan gottgörelse för annan än ekonomisk skada eller ersättning som betalats på grund av dröjsmål vid rättegång eller en kränkning som konstaterats av ett övervakningsorgan för de internationella konventionerna om de mänskliga rättigheterna, på samma sätt som förbudet gäller övriga motsvarande ersättningar som nämns i 19 §.

5 kap. Försäljning

23 §. Minimipris. Det föreslås att 3 *mom.* i denna paragraf ska ändras så att ett tredje försäljningsförsök ska möjliggöras av särskilda skäl. Det ska således vara möjligt att av särskilda skäl göra ett tredje försäljningsförsök om egendomen förblivit osåld på grund av att det minimipris som avses i paragrafen inte har erhållits vid det första eller andra försäljningsförsöket. Det föreslås att 35 och 56 §, som gäller ny försäljning, likaså ska ändras så att det av särskilda skäl blir möjligt att göra ett tredje försäljningsförsök i de situationer som regleras i dessa paragrafer. En närmare redogörelse för förslaget om ett tredje försäljningsförsök ges nedan i motiveringen till 35 §.

35 §. Ny försäljning. I denna paragraf bestäms det att ny försäljning ska ordnas om det lägsta godtagbara budet inte uppnås för lös egendom. En ny auktion eller försäljning under hand ordnas då, utom i det fall att sökanden förbjuder det. Om sökanden förbjuder ett nytt försäljningsförsök eller om egendomen inte heller blir såld den andra gången, återkallas utmätningen.

Det föreslås att denna paragraf ska ändras så att det av särskilda skäl ska vara möjligt att göra ett tredje försäljningsförsök. De särskilda skälen kan utgöras av att utmätningssmannen har goda grunder att anta att egendomen vid ett tredje försäljningsförsök skulle bli såld till ett godtagbart pris, eller av att en pantborgenär önskar att egendomen ska bli såld. Om borgenären framställer en begäran om ny försäljning, är det motiverat att göra ett tredje försäljningsförsök. Ny försäljning ska däremot inte ordnas om sökanden motsätter sig försäljningen eller det verkar som om det inte finns några köpare eller någon marknad för egendomen.

Syftet med denna lagändring är att göra förfarandet flexiblare och snabbare samt att minska utmätningsmannens arbetsmängd, i och med att utmätningen inte måste återkallas och processen inledas på nytt efter det andra försäljningsförsöket.

45 §. Skriftligt bevakningsförfarande. I 1 mom. i denna paragraf regleras upprättandet av en partsförteckning vid ett skriftligt förfarande, utan sådan partsförhandling som kräver personlig närvaro. Det är möjligt att ordna ett skriftligt bevakningsförfarande ifall det inte finns behov av en förhandling. Skriftligt förfarande används då saken bedöms vara klar och det inte antas förekomma några oklarheter i fråga om anspråken.

Vid det skriftliga bevakningsförfarandet utsätter utmätningsmannen en viss dag och uppmanar parterna att senast den dagen bevaka sina rättigheter. Utmätningssmannen delger de övriga parterna de framställda bevakningarna och anger samtidigt en dag då eventuella bestridanden och anmärkningar mot försäljningen senast ska framställas.

Det föreslås att detta moment ska ändra så att parterna i undantagsfall inte behöver ges någon möjlighet att bestrida bevakningarna. Detta tillvägagångssätt ska kunna väljas då det är uppenbart onödigt att reservera en möjlighet till bestridande. Tröskeln för utelämnande av möjligheten till bestridande ska dock vara hög. Möjligheten till bestridande ska kunna utelämnas närmast då ärendet är klart och inga bestridanden är att vänta eller de bestridanden som kan väntas inte är av betydelse i sammanhanget. En sådan situation kan förekomma t.ex. då banken enligt häradsfogdens bedömning bevakat sin fordran korrekt, panträtterna och skuldebrevet är otvetydiga och inga andra borgenärer har bevakat sina fordringar eller de andra bevakningarna likaså är korrekta och otvetydiga.

Ifall en part i strid med förhandsantagandena anser att den partsförteckning som upprättats på grundval av bevakningarna borde ändras, kan parten be utmätningsmannen rätta ett sakfel med stöd av 10 kap. 1 § eller efter försäljningen besvara sig över partsförteckningen med stöd av 11 kap. 1 §.

Paragrafens 2 mom. ska ändras så att den minimitid som utmätningsmannen ska reservera för bevakningarna förkortas. För bevakningarna ska det istället för fyra veckor reserveras minst två veckor, räknat från det bevakningsuppmaningen sändes. Den minimitid som ska reserveras för bestridanden ska fortsättningsvis vara två veckor, om det inte är uppenbart onödigt att reservera en möjlighet till bestridande.

Syftet med de ändringar som föreslås i paragrafen är att göra förfarandet snabbare och smidigare, utan att parternas rättsskydd äventyras.

56 §. Ny försäljning. I denna paragraf bestäms det att ny försäljning ska ordnas i samband med en fastighetsauktion om inte budet godkänns med stöd av 54 § (lägsta godtagbara bud) eller 55 § (sökandens rätt att förbjuda försäljning). Det föreslås att denna paragraf ska ändras på motsvarande sätt som 35 §, som gäller ny försäljning av lös egendom, på det sätt som beskrivs ovan i motiveringen till 35 §. Det ska således av särskilda skäl vara möjligt att ordna ett tredje försäljningsförsök.

75 §. Offentlig auktion genom en privat förrättares försorg. Det föreslås att denna paragraf ska utökas med ett nytt 2 mom., där det bestäms att försäljning av lös egendom genom en privat förrättares försorg ska kunna ske förutom genom offentlig auktion även genom öppen elektronisk auktion. Nuförtiden håller auktionerna i allt högre grad på att flytta över till internet. Ifall det bedöms att ett bättre pris kan erhållas för egendomen genom öppen auktion på internet än genom offentlig auktion, är det motiverat att förrätta en elektronisk auktion.

Med öppen elektronisk auktion avses en auktion som ordnas på internet och som vem som helst kan delta i. För att det ska uppkomma genuin konkurrens angående den egendom som är till salu får auktionsförrättaren inte förvägra någon möjligheten att ge anbud. Det finns emellertid inte något hinder för att lämnandet av anbud förutsätter registrering eller identifiering t.ex. med hjälp av bankkoder. Det faktum att alla eventuellt inte har bankkoder utgör således inte något hinder för användning av ett identifieringssystem som grundar sig på bankkoder.

Auktionsförrättaren ska också i undantagsfall kunna hindra någon viss person från att lämna anbud, om personen i fråga genom sitt beteende stör prisbildningen. Denna möjlighet ska kunna utnyttjas i situationer som motsvarar dem där förrättaren av en offentlig auktion avlägsnar en person som stör auktionen från platsen.

I praktiken blir denna bestämmelse oftast tillämplig i samband med auktion av sådan lös egendom som inte behöver registreras och för vilken det inte ges något överlåtelsebevis. Bestämmelsen lämpar sig t.ex. för försäljning av varulager, konstföremål eller maskiner. Det finns dock inget hinder för att bestämmelsen tillämpas också på försäljning av egendom som ska registreras, t.ex. bilar. Det är emellertid besvärligare att ordna sådan försäljning under hand som avses i paragrafen i fråga om egendom för vars del äganderättens övergång ska registreras, eftersom det i allmänhet krävs ett överlåtelsebevis av utmätningssmannen för att fångat ska kunna antecknas i registret.

Paragrafens gällande 2 mom. blir 3 mom., oförändrat i fråga om sitt innehåll.

76 §. Försäljning under hand genom utmätningssmannens försorg. I 2 mom. i denna paragraf finns föreskrifter om när utmätningssmannen får sälja lös eller fast egendom under hand utan samtycke av gäldenären och de borgenärer och andra rättsinnehavare vilkas rätt berörs av försäljningen. Momentet tillämpas framför allt på sådana auktioner som utmätningssmannen förrättar på internet. Av de orsaker som nämnts i den allmänna motiveringen föreslås det att minimipriskravet ska lindras i detta sammanhang. I momentet hänvisas det för minimipriskravets del till 23 §, i vars 1 mom. det bestäms att utmätningssmannen inte får godkänna det högsta budet vid auktion på en fastighet eller värdefull lös egendom, om han eller hon bedömer att budet klart understiger gängse pris för egendomen på orten. I den situation som avses i 1 punkten behöver köpesumman således inte längre motsvara det gängse priset enligt utredningarna, utan det räcker att köpesumman inte klart understiger det gängse priset på orten.

Eftersom minimiprisbestämmelsen i 23 § 1 mom. bara tillämpas på försäljning av fastigheter och värdefull lös egendom, uppställs det inte längre något särskilt minimipriskrav vid försäljning av sådan lös egendom som inte betraktas som värdefull. Minimipriskravet är således detsamma i samband med auktioner som förrättas av en utmätningssman, offentliga auktioner och öppna elektroniska auktioner som förrättas av en privat förrättare samt öppna elektroniska auktioner som förrättas av en utmätningssman.

Momentets 1 punkt ska dessutom ändras så att försäljning möjliggörs trots att köpesumman inte täcker alla förmånsrättsfordringar, om samtycke till köpet har fåtts av förmånsrättsfordringarnas borgenärer. Det ska vara fråga om ett uttryckligt samtycke.

Momentets 2 punkt kvarstår så gott som oförändrad i fråga om sitt innehåll. Omnämmandet av kravet på att köpesumman inte klart får understiga det gängse priset ska, av de orsaker som refererats ovan, flyttas till momentets ingress, som föreslås innehålla en hänvisning till minimiprisbestämmelsen i 23 §. Kravet på att köpesumman inte klart får understiga det gängse priset ska således gälla fastigheter och värdefull lös egendom.

Skillnaden mellan momentets 1 och 2 punkt blir att köpesumman ska täcka det lägsta godtagbara budet ifall man inte lyckats sälja egendomen på auktion. Ifall bud gets vid auktionen, ska köpesumman vid försäljningen under hand vara högre än det högsta budet. Ifall man inte försökt sälja egendomen på auktion före den försäljning under hand som avses i momentet, räcker det inte att det lägsta godtagbara budet täcks, utan köpesumman ska täcka alla förmånsrättsfordringar. Alternativt ska förmånsrättsfordringarnas borgenärer ge sitt samtycke till försäljningen. Det bör även noteras att 55 §, som gäller sökandens rätt att förbjuda försäljningen av en fastighet om köpesumman inte täcker hans eller hennes förmånsrättsfordran, är tillämplig på den försäljning som avses här.

87 §. Meddelanden till registermyndigheterna. Ur 1 mom. i denna paragraf slopas omnämnandet av utmätningsmannens skyldighet att meddela registermyndigheten om fördelningen av köpesumman för att utmätningsanteckningen ska strykas. Informationen om köpesummans fördelning är onödig, och det finns inte behov av att anteckna informationen i de register i vilka utmätningen registrerats med stöd av 4 kap. 33 §.

Paragrafens 1 mom. ska utökas med ett omnämnande av att meddelandet ska göras förutom för att utmätningsanteckningen ska strykas även för att åtkomstuppgifterna för en fastighet ska antecknas. Innan köparen av en fastighet söker lagfart skyddas hans eller hennes fång genom att uppgifter om överlåtelsen, dvs. åtkomstuppgifterna, antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret. Lantmäteriverket antecknar emellertid inte för närvarande åtkomstuppgifterna i registret med anledning av ett meddelande om att en utmätningsanteckning ska strykas. Uppgifterna om utmätningen avlägsnas således, men åtkomstuppgifterna framgår inte av registret ifall det inte gjorts en särskild anmälan om dem. Detta ger en sviklig gäldenär möjlighet att disponera fastigheten tills köparen söker lagfart på den. En sådan situation borde dock inte få förekomma. I den föreslagna bestämmelsen förpliktas således utmätningsmannen att meddela registermyndigheten om en laga kraft vunnen försäljning också för att åtkomstuppgifterna för en fastighet ska antecknas i registret. Lantmäteriverket, som upprätthåller lagfarts- och inteckningsregistret, ska å sin sida se till att utmätningsanteckningen inte stryks innan åtkomstuppgifterna på grundval av utmätningsmannens meddelande har införts i lagfarts- och inteckningsregistret.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2016. Lagen föreslås innehålla övergångsbestämmelser.

Ur 3 kap. 102 § 2 mom. i lagen ska omnämnandet av skyldigheten att underrätta sökanden om att giltighetstiden för registreringen av en passivfordran löper ut strykas. Avsikten är att sökanden ska underrättas om när registreringen upphör redan i samband med utfärdandet av hinderintyg, då fordran registreras som en passivfordran. Med anledning av detta gjordes en ändring i utsökningens informationssystem i november 2015. Meddelanden om att registreringen av en passivfordran inte längre är i kraft ska sändas under två års tid efter lagens ikraftträdande, om inte sökanden har begärt att något meddelande inte ska sändas eller tidigare i något annat sammanhang har underrättats om registreringens giltighetstid. Angående ärenden som registreras i passivregistret efter ändringen av informationssystemet sänds inte något särskilt meddelande om att registreringen upphör, eftersom sökanden har underrättats om passivregistreringens giltighetstid redan då hinderintyget utfärdades. Med hjälp av övergångsbestämmelsen säkerställer man att sökanden i något sammanhang har underrättats om hur länge registreringen av passivfordran är i kraft.

Vissa av de lagförslag som gäller försäljning av egendom kräver för tydlighetens skull också en övergångsbestämmelse. Om en kallelse till partsförhandling eller en skriftlig bevakningsuppmaning har sänts eller en försäljningsannons offentliggjorts innan denna lag trätt i kraft, tillämpas istället för 5 kap. 45 § och 76 § de bestämmelser som var gällande vid denna lags

RP 137/2015 rd

ikraftträdande. Vid ett skriftligt bevakningsförfarande är det således inte möjligt att utelämna möjligheten till bestridande om bevakningsuppmeningen har sänts innan lagen trätt i kraft. Den övergångsbestämmelse som berör 5 kap. 76 § innebär att villkoren för försäljning av egendom inte kan lindras under pågående försäljning. Detta är motiverat med tanke på parternas rättsskydd.

1.2 Lagen om preskription av skulder

11 §. Rättsliga åtgärder som avbryter preskription. Denna paragraf innehåller bestämmelser om avbrytande av preskriptionen med hjälp av rättsliga åtgärder. Enligt huvudregeln avbryts preskriptionen av en skuld om borgenären t.ex. väcker en talan eller anhängiggör ett utsökningsärende gällande skulden. Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om de undantags-situationer där anhängiggörandet inte i sedvanlig ordning avbryter preskriptionen. Momentet gäller sådana situationer där ärendets handläggning upphör utan delgivning eller något annat lagstadgat meddelande till gäldenären. Det föreslås att momentet ska preciseras, av de orsaker som nämnts i den allmänna motiveringen.

Preskriptionstiden anses inte ha avbrutits om borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak utan att gäldenären tillställts en sådan delgivning eller annat sådant meddelande om borgenärens krav som enligt lag borde ha tillställts gäldenären. I detta sammanhang avses sådan vanlig delgivning som hänför sig till det aktuella förfarandet eller sådant särskilt delgivningsförfarande som borde ha iakttagits i det aktuella fallet. Momentet blir tillämpligt då förfarandet på initiativ av borgenären eller på grund av något fel avbryts eller upphör i förtid, innan det framskridit till det normala delgivningsskedet. Momentet tillämpas också då det skett ett fel i samband med delgivningen eller tillställandet av ett meddelande, till följd av vilket delgivning inte skett eller gäldenären inte tillställts meddelandet. En sådan situation kan förekomma t.ex. om delgivningen tillställts någon annan än en behörig representant för en gäldenärssammanslutning.

Momentet tillämpas däremot inte då den delgivning eller det meddelande som normalt ska tillställas gäldenären inte har tillställts denne på grund av att det enligt lag är tillåtet att utelämnas delgivningen eller meddelandet i det aktuella fallet. T.ex. ett sådant meddelande om anhängighet som avses i 3 kap. 33 § i utsökningsbalken behöver inte ges om svarandens vistelseort inte har kunnat redas ut eller om det finns anledning att anta att meddelandet kännbart försvårar verkställigheten. I avvikelse från det sätt på vilket den gällande lagen tolkats i rättspraxis (HD 2012:107 och HD 2015:28), ska alltså ett dylikt lagenligt utelämnande av en delgivning inte leda till att preskriptionstiden till följd av detta inte anses ha avbrutits i enlighet med den huvudregel som framgår av paragrafens 1 och 2 mom.

Vidare föreslås det att ordalydelsen i paragrafens 2 mom. ska förtydligas, utan att momentets finskspråkiga innehåll ändras. Den svenskspråkiga paragrafens skrivning korrigeras.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2016. Lagen tillämpas också på skulder vars grund uppkommit före lagens ikraftträdande. Lagens 11 § 3 mom. tillämpas också på sådana rättsliga åtgärder som avbryter preskriptionen då ett ärende som berör en skuld, t.ex. en indrivningsrättegång eller utsökningsärende, är anhängigt vid lagens ikraftträdande. Om ärendets handläggning har avslutats innan lagen trätt i kraft, bedöms följderna av de rättsliga åtgärder som avbryter preskriptionen enligt de tidigare bestämmelserna.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2016.

Lagen om ändring av utsökningsbalken och lagen om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder föreslås innehålla övergångsbestämmelser.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden konstaterat att verkställighetsrättsliga bestämmelser i regel kan sättas i kraft genom vanlig lag (GrUU 12/2002 rd och GrUU 9/1998 rd). Utsökningsbalken har stiftats i vanlig lagstiftningsordning. I denna proposition föreslås det att utsökningsförfarandet ska göras enklare, snabbare och flexiblare, utan att parternas rättsskydd äventyras. Det föreslås inte några ändringar av sådana bestämmelser vars förenlighet med grundlagen grundlagsutskottet särskilt har granskat i sitt utlåtande angående propositionen gällande utsökningsbalken (GrUU 42/2006 rd).

Med tanke på rätten till en rättvis rättegång finns det emellertid skäl att granska förslaget om elektronisk delgivning av handlingar. I propositionen föreslås det att adressen för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet för kontakter mellan personer och myndigheter ska kunna användas som delgivningsadress, om personen i fråga har tagit systemet i bruk. Med det riksomfattande elektroniska ärendesystemet avses medborgarkontot, samt det företagskonto som är under utveckling. Ärendesystemets användning förväntas öka i framtiden. Förslaget berör inte personer som inte har tagit medborgarkontot i bruk, och ingen tvingas således till elektronisk kommunikation.

I 21 § 2 mom. i grundlagen bestäms det att garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. I momentet uppräknas de viktigaste områdena för dessa garantier, dvs. offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring. Denna uppräkning har inte avsetts vara uttömmande. De delgivningar som hänför sig till rättegången är en del av den helhet som utgör en rättvis rättegång. Delgivningen ska ske så att mottagaren på ett klart och begripligt sätt och i tillräckligt god tid får de uppgifter han eller hon behöver för att utöva sina rättigheter. De detaljerade förfarandena i anslutning till garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning kan, liksom eventuella begränsningar av dem och smärre avvikelser från dem, regleras i lag. Denna lagstiftning får å andra sidan inte äventyra någons rättsskydd. Samma principer gäller i tillämpliga delar också utsökning (GrUU 42/2006 rd och GrUU 9/2010 rd).

Den som tar i bruk medborgarkontot ger genom ibruktagandet ett allmänt samtycke till att myndigheter får delge handlingar på medborgarkontot. I lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet har man utgått från att ett allmänt samtycke kan ges till att handlingar sänds i elektronisk form (RP 111/2010 rd). Enligt denna proposition ska en handling kunna levereras till medborgarkontot då personen i fråga har tagit medborgarkontot i bruk. Det krävs inte något särskilt samtycke till mottagande av utsökningshandlingar. Det ska emellertid inte under några omständigheter vara obligatoriskt att ta emot delgivningar via medborgarkontot. En person som inte vill ta emot delgivningar via medborgarkontot kan underrätta utmätningsmannen om detta. Därefter delges personen inte längre handlingar i elektronisk form på medborgarkontot, utan delgivningen sker på den adress som han eller hon uppgett som delgiv-

RP 137/2015 rd

ningsadress. Det är också möjligt för en person att när som helst avsluta medborgarkontots användning, varvid handlingarna levereras per post.

Mottagaren underrättas om att ett meddelande inkommit på medborgarkontot genom ett e-postmeddelande eller textmeddelande, beroende på vad mottagaren valt vid registreringen av medborgarkontot. Det är obligatoriskt att ange i vilken form underrättelser om inkomna meddelanden ska sändas. En handling som sänts till medborgarkontot kan anses ha blivit delgiven minst lika säkert som en handling som sänts per post. Användningen av medborgarkontot för elektronisk delgivning på det sätt som föreslås i propositionen äventyrar därmed inte mottagarens rättsskydd.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom förslaget om delgivning av handlingar i elektronisk form på medborgarkontot är av principiell betydelse, är det dock önskvärt att propositionen granskas av riksdagens grundlagsutskott.

Med anledning av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 34 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 31 § 4 mom., 3 kap. 1 § 1 mom., 5 § 1 mom., 11 § 1 och 2 mom., 38 §, 39 §
2 mom., 41 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom., 102 § 2 mom., 4 kap. 20 § och 5 kap. 23 §
3 mom., 35 §, 45 § 1 och 2 mom., 56 och 75 § samt 76 § 2 mom. och 87 § 1 mom., av dem
3 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 521/2009, och
fogas till 3 kap. en ny 111 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

31 §

Intyg ur utsökningsregistret

Innan intyget utfärdas ska namnet på den som har begärt intyget, dennes bonings- eller hemort samt den centrala motiveringen enligt 3 mom. föras in i utsökningens informationssystem. Den registrerade ska på begäran få uppgifter om vem som under de senaste sex månaderna har fått intyg om honom eller henne ur utsökningsregistret.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §

Ansökan om utsökning

Utsökning söks genom

- 1) skriftlig ansökan till utmätningsmannen på svarandens bonings- eller hemort eller till en annan lokal utsökningsmyndighet,
 - 2) elektroniskt meddelande till en lokal utsökningsmyndighet,
 - 3) elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksomfattande informationssystem, om Riksfogdeämbetet eller någon som Riksfogdeämbetet förordnat har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).
-

5 §

Bifogande av utsökningsgrunden

Till ansökan ska den utsökningsgrund som avses i 2 kap. 2 § fogas i original eller som kopia. Om utmätningssmannen ifrågasätter kopians äkthet, får denne kräva att sökanden sänder utsökningsgrunden i original eller som en kopia utfärdad i form av en myndighetsexpedition.

11 §

Fullmakt för ombud

En advokat, ett offentligt rättsbiträde, ett rättegångsbiträde med tillstånd och det ombud som en informationssystemssökande har uppgett i sin ansökan får företräda sin huvudman utan att visa upp en fullmakt, om inte utmätningssmannen bestämmer något annat. Andra ombud ska visa upp en av huvudmannen undertecknad fullmakt, om inte rätten att vara ombud kan anses vara otvivelaktig. För att lyfta medel eller omhändertata egendom ska alla ombud ha en fullmakt som uttryckligen berättigar till detta, eller denna rätt anges i informationssystemansökan.

En fullmakt som berättigar till att lyfta medel eller omhändertata egendom ska sändas i original eller i ett elektroniskt meddelande där avsändarens identitet kan verifieras med hjälp av stark autentisering. Andra fullmakter kan sändas med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod. Om utmätningssmannen ifrågasätter kopians äkthet får denne kräva att ombudet sänder fullmakten i original.

38 §

Delgivningsadress

Sökanden, svaranden, den som ställer säkerhet samt en utomstående som har framställt en invändning eller ett yrkande är skyldiga att för utmätningssmannen uppge en postadress inom eller utom landet, under vilken alla handlingar som gäller utsökningsärendet och utsökningsbesvärärendet får sändas till honom eller henne (*delgivningsadress*). Om denna adress förändras ska också detta meddelas. Den postadress som antecknats i personens skrivelse till utmätningssmannen betraktas som delgivningsadress. Den delgivningsadress som svaranden uppgett gäller samtliga utsökningsärenden så länge som svaranden utan avbrott har anhängiga utsökningsärenden.

Utmätningssmannen får som delgivningsadress i stället för postadressen till en i 1 mom. avsedd person använda en befintlig

- 1) teknisk anslutning som anges i tillståndet för informationssystemssökande,
- 2) adress som är avsedd för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet för kontakter mellan personer och myndigheter och som förutsätter att det elektroniska ärendesystemet tagits i bruk, eller
- 3) annan än i 1 eller 2 punkten avsedd adress för elektronisk dataöverföring som personen i fråga har uppgett som delgivningsadress.

En person som avses i 1 mom. får genom ett meddelande till utmätningssmannen förbjuda att handlingar sänds på den delgivningsadress som avses i 2 mom. 2 punkten.

39 §

Vanlig delgivning

Om inte något annat visas, anses mottagaren ha fått del av handlingen den tredje dagen efter det att ett elektroniskt meddelande har avsänts eller den sjunde dagen efter det att försändelsen har postats eller lämnats på en för postförsändelser reserverad plats. Handlingen ska förses med en anteckning om vilken dag den har avsänts eller avlämnats.

41 §

Bevisliga delgivningssätt

En handling som ska delges bevisligen

5) delges elektroniskt i enlighet med 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

Posten ska underrättas om när delgivning mot mottagningsbevis senast ska ske. Delgivning mot mottagningsbevis kan med mottagarens samtycke också ske med hjälp av ett elektroniskt meddelande. Delfäendet anses ha skett när mottagningsbeviset har återsänts.

102 §

Registrering som passivfordran

Registreringen av en passivfordran är i kraft två år från den dag då intyget över hindret utfärdades.

111 a §

Handläggningsspråket i utökningsärenden

I fråga om handläggningsspråket i utökningsärenden tillämpas vad som i 15 § i språklagen (423/2003) föreskrivs om handläggningsspråket i tvistemål.

På en parts rätt att få en översättning av en handling tillämpas vad som i 20 § 2 mom. i språklagen föreskrivs om en parts rätt till översättning av en handling i tvistemål.

4 kap.

Utmätning

20 §

Utmättningsförbudens giltighet

Utmättningsförbuden enligt 19 § 1 mom. 1—3, 3 a, 6 och 7 punkten är i kraft två år efter det att gäldenären har fått medlen i sin besittning, med undantag för ersättning för bestående men, för vilken utmättningsförbudet är permanent. En förutsättning för förbudens giltighet är att gäldenären har hållit medlen separat eller kan uppvisa bokföring eller motsvarande utredning

RP 137/2015 rd

över dem. Vid periodiska betalningar gäller utmätningsförbudet återstoden av betalningsperioden. Förbudet att utmäta underhållsbidrag och ersättning till barn är i kraft så länge behovet av underhåll föreligger.

5 kap.

Försäljning

23 §

Minimipris

Godkänns inte det högsta budet ordnas en andra och av särskilda skäl en tredje auktion eller försäljning under hand, utom om sökanden förbjuder detta eller utmätningsmannen bedömer att det med beaktande av de extra kostnaderna inte inflyter mer medel vid en ny försäljning. Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld vid den nya försäljningen, återkallas utmätningen.

35 §

Ny försäljning

Om det lägsta godtagbara budet inte uppnås, ordnas en andra och av särskilda skäl en tredje auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder det. Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld vid den nya försäljningen, återkallas utmätningen.

45 §

Skriftligt bevakningsförfarande

Utmätningssmannen får upprätta en partsförteckning utan partsförhandling, om behov av en förhandling inte föreligger. I ett sådant fall utsätter utmätningsmannen en viss dag och uppmanar parterna att senast den dagen bevaka sina rättigheter, delger de övriga parterna de framställda bevakningarna och anger samtidigt en dag då eventuella bestridanden och anmärkningar mot försäljningen senast ska framställas. Någon möjlighet till bestridande behöver inte reserveras om det är uppenbart onödigt. I ett enkelt fall där alla parter är kända behöver ingen kungörelse publiceras.

För bevakningarna ska det reserveras minst två veckor, räknat från det bevakningsuppmaningen sändes. För bestridanden ska det reserveras minst två veckor, räknat från delgivningen av bevakningarna, om det inte är uppenbart onödigt att reservera en möjlighet till bestridande.

56 §

Ny försäljning

Om ett bud inte godkänns till följd av vad som föreskrivs i 54 eller 55 § ordnas en andra och av särskilda skäl en tredje auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder detta. Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld vid den nya försäljningen, återkallas utmätningen.

75 §

Offentlig auktion genom en privat förrättares försorg

Utmätningssmannen får ge en pålitlig auktionsförrättare lös egendom till försäljning på offentlig auktion. Utmätningssmannen ska ange ett eventuellt minimipris enligt 23 § och lägsta godtagbara bud enligt 34 § samt ge andra behövliga anvisningar om auktionen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om offentlig auktion tillämpas också på öppen elektronisk auktion.

På den som verkställer försäljningen tillämpas vad som i 3 kap. 110 § föreskrivs om sysman.

76 §

Försäljning under hand genom utmätningssmannens försorg

Utmätningssmannen får sälja egendom under hand utan sådant samtycke som avses i 1 mom., om köpesumman uppgår till det eventuella minimipris som avses i 23 § och

- 1) köpesumman täcker alla förmånsrättsfordringar eller samtycke till köpet har fått av förmånsrättsfordringarnas borgenärer, eller
- 2) det högsta budet har avslagits vid auktion och köpesumman vid försäljning under hand blir högre och täcker det lägsta godtagbara budet.

87 §

Meddelanden till registermyndigheterna

Utmätningssmannen ska lämna den registermyndighet till vilken utmätningen har anmälts meddelande om att egendomen har sålts med laga kraft, för att åtkomstuppgifterna om en fastighet ska antecknas och den utmätningssanteckning som gäller fast eller lös egendom ska strykas. Meddelandet ska innehålla uppgifter om förfallna och vidmakthållna panträtter och inskrivna rättigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Meddelanden om när giltighetstiden för en i 3 kap. 102 § 2 mom. avsedd registrering av en passivfordran löper ut sänds till sökandena under två års tid från lagens ikraftträdande, om inte sökanden har begärt att något meddelande inte ska sändas eller om inte sökanden tidigare i något annat sammanhang har underrättats om registreringens giltighetstid.

Om en kallelse till partsförhandling eller en skriftlig bevakningsuppmaning har sänts eller en försäljningsannons offentliggjorts före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 5 kap. 45 § och 76 § de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Genom denna lag upphävs 9 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007).

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om preskription av skulder (728/2003) 11 § 2 och 3 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 396/2011, som följer:

11 §

Rättsliga åtgärder som avbryter preskription

När ett ärende enligt 1 mom. 1 eller 3 punkten blir anhängigt, när det fattas beslut om inledande av ett förfarande som avses i 2 punkten eller beslut om ett interimistiskt förbud som gäller skulden, eller när det fattas beslut eller ingås avtal om inledande av medling enligt 4 punkten avstannar preskriptionen för den tid förfarandet i fråga pågår. Den dag det meddelas en dom som vinner laga kraft eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak anses preskriptionen ha avbrutits.

Om borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak utan att gäldenären tillställts en sådan delgivning eller annat sådant meddelande om borgenärens krav som enligt lag borde ha tillställts gäldenären, anses preskriptionstiden inte ha avbrutits. I ett sådant fall preskriberas skulden dock tidigast ett år från det att handläggningen av ärendet avslutades. Preskriptionstiden kan förlängas på detta sätt bara en enda gång.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på skulder vars grund har uppkommit före lagens ikraftträdande. Lagens 11 § 3 mom. tillämpas också om ett ärende i fråga om en skuld är anhängigt när lagen träder i kraft.

Helsingfors den 17 december 2015

Vid förhinder för statsministern, finansminister

Alexander Stubb

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

1.

Lag

om ändring av utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 34 § 2 mom.,
ändras 1 kap. 31 § 4 mom., 3 kap. 1 § 1 mom., 5 § 1 mom., 11 § 1 och 2 mom., 38 §, 39 §
2 mom., 41 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom., 102 § 2 mom., 4 kap. 20 § och 5 kap. 23 §
3 mom., 35 §, 45 § 1 och 2 mom., 56 och 75 § samt 76 § 2 mom. och 87 § 1 mom., av dem
3 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 521/2009, och
fogas till 3 kap. en ny 111 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

31 §

31 §

Intyg ur utsökningsregistret

Intyg ur utsökningsregistret

Innan intyget utfärdas skall i utsökningens informationsystem föras in namnet på den som har begärt intyget, dennes *yrke* och bopingsort samt den centrala motiveringen enligt 3 mom. Den registrerade skall på begäran få uppgifter om vem som under de senaste sex månaderna har fått intyg om honom eller henne ur utsökningsregistret.

Innan intyget utfärdas ska namnet på den som har begärt intyget, *dennes bonings- eller hemort* samt den centrala motiveringen enligt 3 mom. föras in i utsökningens informations-system. Den registrerade ska på begäran få uppgifter om vem som under de senaste sex månaderna har fått intyg om honom eller henne ur utsökningsregistret.

34 §

Utskrifter till parterna

Om det inte är uppenbart onödigt, skall till parterna regelbundet ges uppgifter ur utsökningens informationssystem om de belopp som influerat respektive inte indrivits i utsökningens ärendet samt om andra motsvarande omständigheter, enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet. Uppgifterna

(upphävs)

RP 137/2015 rd

Gällande lydelse

kan lämnas i elektronisk form. Parterna kan ges en möjlighet att i informationssystemet med hjälp av den information som nämns i 31 § 1 mom. följa behandlingen av ärendet.

Föreslagen lydelse

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §

Ansökan om utsökning

Utsökning söks genom

- 1) skriftlig ansökan till utmätningsmannen på svarandens bonings- eller hemort eller till en annan lokal utsökningsmyndighet,
- 2) elektroniskt meddelande till en sådan lokal utsökningsmyndighet som förfogar över ett system för mottagande av elektroniska meddelanden,
- 3) elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksfattande informationssystem, om Riksfogdeämbetet eller någon som Riksfogdeämbetet förordnat har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).

1 §

Ansökan om utsökning

Utsökning söks genom

- 1) skriftlig ansökan till utmätningsmannen på svarandens bonings- eller hemort eller till en annan lokal utsökningsmyndighet,
- 2) elektroniskt meddelande *till en lokal utsökningsmyndighet*,
- 3) elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksfattande informationssystem, om Riksfogdeämbetet eller någon som Riksfogdeämbetet förordnat har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).

5 §

Bifogande av utsökningsgrunden

Till ansökan skall fogas den utsökningsgrund som avses i 2 kap. 2 § i original eller kopia utfärdad av en myndighet, om sökanden har fått en kopia som expedition. Verkställigheten kan ske på basis av en annan kopia eller ett telefax, om utmätningsmannen anser att risk för upprepad indrivning inte föreligger. Svaranden skall höras vid behov. En informationssystemssökande får ge in uppgifterna om utsökningsgrunden som elektroniskt meddelande, om detta är tillåtet enligt tillståndet i fråga.

5 §

Bifogande av utsökningsgrunden

Till ansökan ska den utsökningsgrund som avses i 2 kap. 2 § fogas *i original eller som kopia*. Om utmätningsmannen ifrågasätter kopian äkthet, får denne kräva att sökanden sänder utsökningsgrunden *i original eller som en kopia utfärdad i form av en myndighetsexpedition*.

Gällande lydelse

11 §

Fullmakt för ombud

En advokat, ett offentligt rättsbiträde samt det ombud som en informationssystemssökande har uppgett i sin ansökan får företräda sin huvudman utan fullmakt, om inte utmätningssmannen bestämmer något annat. Ett annat ombud skall visa upp en av huvudmannen undertecknad fullmakt, om inte rätten att vara ombud kan anses vara otvivelaktig. För att lyfta medel eller omhänderta egendom skall alla ombud ha en fullmakt som uttryckligen berättigar till detta eller denna rätt anges i informationssystemsansökan.

En fullmakt kan också utfärdas genom certifierat elektroniskt meddelande och en fullmakt som berättigar till annat än att lyfta medel eller omhänderta egendom också per telefax.

Föreslagen lydelse

11 §

Fullmakt för ombud

En advokat, ett offentligt rättsbiträde, *ett rättegångsbiträde med tillstånd* och det ombud som en informationssystemssökande har uppgett i sin ansökan får företräda sin huvudman utan att visa upp en fullmakt, om inte utmätningssmannen bestämmer något annat. Andra ombud ska visa upp en av huvudmannen undertecknad fullmakt, om inte rätten att vara ombud kan anses vara otvivelaktig. För att lyfta medel eller omhänderta egendom ska alla ombud ha en fullmakt som uttryckligen berättigar till detta, eller denna rätt anges i informationssystemsansökan.

En fullmakt som berättigar till att lyfta medel eller omhänderta egendom ska sändas i original eller i ett elektroniskt meddelande där avsändarens identitet kan verifieras med hjälp av stark autentisering. Andra fullmakter kan sändas med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod. Om utmätningssmannen ifrågasätter kopian äkthet får denne kräva att ombudet sänder fullmakten i original.

38 §

Delgivningsadress

Sökanden, den som ställer säkerhet samt en utomstående som har framställt en invändning eller ett yrkande är skyldiga att för utmätningssmannen uppge en postadress inom eller utom landet *och, om han så önskar, en eventuell e-postadress eller annan adress* under vilken alla handlingar som gäller utsökningsärendet och utsökningsbesvärsärendet får sändas till honom (*delgivningsadress*). Om denna adress förändras skall också detta meddelas. Den adress som svaranden uppgett kan med hans medgivande användas som delgivningsadress.

38 §

Delgivningsadress

Sökanden, *svaranden*, den som ställer säkerhet samt en utomstående som har framställt en invändning eller ett yrkande är skyldiga att för utmätningssmannen uppge en postadress inom eller utom landet, under vilken alla handlingar som gäller utsökningsärendet och utsökningsbesvärsärendet får sändas till honom *eller henne (delgivningsadress)*. Om denna adress förändras ska också detta meddelas. *Den postadress som antecknats i personens skrivelse till utmätningssmannen betraktas som delgivningsadress. Den delgivningsadress som svaranden uppgett gäller samtliga utsökningsärenden så länge som svaranden utan avbrott har anhängiga utsökningsärenden.*

Utmätningssmannen får som delgivningsadress i stället för postadressen till en i 1 mom. avsedd person använda en befintlig

Gällande lydelse

En postadress som finns antecknad på en skrivelse från en i 1 mom. nämnd person till utmätningsmannen och en teknisk anslutning som avses i tillståndet för informationssystemssökande betraktas som delgivningsadress.

39 §

Vanlig delgivning

Om inte något annat visas, anses mottagaren ha tagit del av handlingen när ett elektroniskt meddelande har avsänts eller den sjunde dagen efter det att försändelsen har postats eller lämnats på en för postförsändelser reserverad plats. På handlingen skall antecknas vilken dag den har avsänts eller lämnats.

41 §

Bevisliga delgivningssätt

En handling som skall delges bevisligen

5) sänds med mottagarens samtycke som certifierat elektroniskt meddelande.

Posten skall underrättas när delgivningen mot mottagningsbevis senast skall ske. Delgivning mot mottagningsbevis kan med mottagarens samtycke också ske per telefax. Delfåendet anses ha skett när mottagningsbeviset har återsänts *per telefax eller på något annat sätt*.

Föreslagen lydelse

1) *teknisk anslutning som anges i tillståndet för informationssystemssökande,*

2) *adress som är avsedd för dataöverföring inom det riksomfattande elektroniska ärendesystemet för kontakter mellan personer och myndigheter och som förutsätter att det elektroniska ärendesystemet tagits i bruk, eller*

3) *annan än i 1 eller 2 punkten avsedd adress för elektronisk dataöverföring som personen i fråga har uppgett som delgivningsadress.*

En person som avses i 1 mom. får genom ett meddelande till utmätningsmannen förbjuda att handlingar sänds på den delgivningsadress som avses i 2 mom. 2 punkten.

39 §

Vanlig delgivning

Om inte något annat visas, anses mottagaren ha fått del av handlingen *den tredje dagen efter det att ett elektroniskt meddelande har avsänts* eller den sjunde dagen efter det att försändelsen har postats eller lämnats på en för postförsändelser reserverad plats. *Handlingen ska förses med en anteckning om vilken dag den har avsänts eller avlämnats.*

41 §

Bevisliga delgivningssätt

En handling som ska delges bevisligen

5) *delges elektroniskt i enlighet med 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.*

Posten ska underrättas om när delgivning mot mottagningsbevis senast ska ske. Delgivning mot mottagningsbevis kan med mottagarens samtycke också ske *med hjälp av ett elektroniskt meddelande*. Delfåendet anses ha skett när mottagningsbeviset har återsänts.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

102 §

102 §

Registrering som passivfordran

Registrering som passivfordran

Registreringen av en passivfordran är i kraft två år från den dag då intyget över hindret utfärdades. *Sökanden underrättas när giltighetstiden löper ut, om han inte har begärt något annat.*

Registreringen av en passivfordran är i kraft två år från den dag då intyget över hindret utfärdades.

(ny)

111 a §

Handläggningsspråket i utskökningsärenden

I fråga om handläggningsspråket i utskökningsärenden tillämpas vad som i 15 § i språklagen (423/2003) föreskrivs om handläggningsspråket i tvistemål.

På en parts rätt att få en översättning av en handling tillämpas vad som i 20 § 2 mom. i språklagen föreskrivs om en parts rätt till översättning av en handling i tvistemål.

4 kap.

Utmätning

20 §

20 §

Utmätningförbudens giltighet

Utmätningförbudens giltighet

Utmätningförbuden enligt 19 § 1 mom. 1—3, 6 och 7 punkten är i kraft två år efter det att gäldenären har fått medlen i sin besittning, med undantag för ersättning för bestående men, för vilken utmätningförbudet är permanent. En förutsättning för förbudens giltighet är att gäldenären har hållit medlen separat eller kan uppvisa bokföring eller motsvarande utredning över dem. Vid periodiska betalningar gäller utmätningförbudet den återstående betalningsperioden. Förbudet att utmäta underhållsbidrag och ersättning till barn är i kraft så länge behovet av underhåll föreligger.

Utmätningförbuden enligt 19 § 1 mom. 1—3, 3 a, 6 och 7 punkten är i kraft två år efter det att gäldenären har fått medlen i sin besittning, med undantag för ersättning för bestående men, för vilken utmätningförbudet är permanent. En förutsättning för förbudens giltighet är att gäldenären har hållit medlen separat eller kan uppvisa bokföring eller motsvarande utredning över dem. Vid periodiska betalningar gäller utmätningförbudet återstoden av betalningsperioden. Förbudet att utmäta underhållsbidrag och ersättning till barn är i kraft så länge behovet av underhåll föreligger.

RP 137/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Försäljning

23 §

Minimipris

Godkänns inte det högsta budet ordnas en ny auktion eller försäljning under hand, utom om sökanden förbjuder detta eller utmätningsmannen bedömer att det med beaktande av de extra kostnaderna inte inflyter mer medel vid en ny försäljning. Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte heller den andra gången blir såld, återkallas utmätningen.

23 §

Minimipris

Godkänns inte det högsta budet ordnas *en andra och av särskilda skäl en tredje* auktion eller försäljning under hand, utom om sökanden förbjuder detta eller utmätningsmannen bedömer att det med beaktande av de extra kostnaderna inte inflyter mer medel vid en ny försäljning. Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld *vid den nya försäljningen*, återkallas utmätningen.

35 §

Ny försäljning

Om det lägsta godtagbara budet inte uppnås, ordnas en ny auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder det. I sistnämnda fall eller, om egendomen inte heller blir såld den andra gången, återkallas utmätningen.

35 §

Ny försäljning

Om det lägsta godtagbara budet inte uppnås, ordnas *en andra och av särskilda skäl en tredje* auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder det. *Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld vid den nya försäljningen*, återkallas utmätningen.

45 §

Skriftligt bevakningsförfarande

Utmättningsmannen får upprätta en partsförteckning utan partsförhandling, om behov av en förhandling inte föreligger. I ett sådant fall utsätter utmätningsmannen en viss dag och uppmanar parterna att senast den dagen bevaka sina rättigheter, delger de övriga parterna de framställda bevakningarna och anger samtidigt en dag då eventuella bestridanden och anmärkningar mot försäljningen senast

45 §

Skriftligt bevakningsförfarande

Utmättningsmannen får upprätta en partsförteckning utan partsförhandling, om behov av en förhandling inte föreligger. I ett sådant fall utsätter utmätningsmannen en viss dag och uppmanar parterna att senast den dagen bevaka sina rättigheter, delger de övriga parterna de framställda bevakningarna och anger samtidigt en dag då eventuella bestridanden och anmärkningar mot försäljningen senast

RP 137/2015 rd

Gällande lydelse

skall framställas. I ett enkelt fall där alla parter är kända behöver ingen kungörelse publiceras.

För bevakningarna skall reserveras minst fyra veckor, räknat från det bevakningsuppmaningen sändes, och för bestridanden minst två veckor räknat från delgivningen av bevakningarna.

Föreslagen lydelse

ska framställas. *Någon möjlighet till bestridande behöver inte reserveras om det är uppenbart onödigt.* I ett enkelt fall där alla parter är kända behöver ingen kungörelse publiceras.

För bevakningarna ska det reserveras minst *två veckor*, räknat från det bevakningsuppmaningen sändes. För bestridanden ska det reserveras minst två veckor, räknat från delgivningen av bevakningarna, *om det inte är uppenbart onödigt att reservera en möjlighet till bestridande.*

56 §

Ny försäljning

Om ett bud inte godkänns med stöd av 54 eller 55 § ordnas en ny auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder detta. I sistnämnda fall eller, om egendomen inte blir såld den andra gången heller, återkallas utmätningen.

56 §

Ny försäljning

Om ett bud inte godkänns *till följd av vad som föreskrivs i 54 eller 55 § ordnas en andra och av särskilda skäl en tredje* auktion eller försäljning under hand, utom i det fall att sökanden förbjuder detta. *Om det inte ordnas någon ny försäljning eller om egendomen inte blir såld vid den nya försäljningen, återkallas utmätningen.*

75 §

Offentlig auktion genom en privat förrättares försorg

Utmätningssmannen får ge en pålitlig auktionsförrättare lös egendom till försäljning på offentlig auktion. Utmätningssmannen skall ange ett eventuellt minimipris enligt 23 § och lägsta godtagbara bud enligt 34 § samt ge andra behövliga anvisningar om auktionen.

I fråga om den som verkställer försäljningen gäller vad som i 3 kap. 110 § bestäms om syssloman.

75 §

Offentlig auktion genom en privat förrättares försorg

Utmätningssmannen får ge en pålitlig auktionsförrättare lös egendom till försäljning på offentlig auktion. Utmätningssmannen ska ange ett eventuellt minimipris enligt 23 § och lägsta godtagbara bud enligt 34 § samt ge andra behövliga anvisningar om auktionen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om offentlig auktion tillämpas också på öppen elektronisk auktion.

På den som verkställer försäljningen tillämpas vad som i 3 kap. 110 § föreskrivs om syssloman.

Gällande lydelse

76 §

Försäljning under hand genom utmätningsmannens försorg

Utmätningssmannen får sälja egendom under hand utan sådant samtycke som avses i 1 mom., om

1) köpesumman täcker alla förmånsrättsfordringar och enligt utredningarna motsvarar gängse pris, eller

2) det högsta budet har avslagits vid auktion och köpesumman vid försäljning under hand blir högre *men inte klart understiger gängse pris*, och täcker det lägsta godtagbara budet.

87 §

Meddelanden till registermyndigheterna

Utmätningssmannen skall lämna den registermyndighet till vilken utmätningen har anmälts meddelande om att egendomen har sålts med laga kraft, för att utmätningsanteckningen skall strykas. Meddelandet skall innehålla uppgift om förfallna och vidmakthållna panträtter och inskrivna rättigheter *samt om fördelningen av köpesumman*.

Föreslagen lydelse

76 §

Försäljning under hand genom utmätningsmannens försorg

Utmätningssmannen får sälja egendom under hand utan sådant samtycke som avses i 1 mom., om *köpesumman uppgår till det eventuella minimipris som avses i 23 § och*

1) köpesumman täcker alla förmånsrättsfordringar *eller samtycke till köpet har fått av förmånsrättsfordringarnas borgenärer, eller*

2) det högsta budet har avslagits vid auktion och köpesumman vid försäljning under hand blir högre och täcker det lägsta godtagbara budet.

87 §

Meddelanden till registermyndigheterna

Utmätningssmannen ska lämna den registermyndighet till vilken utmätningen har anmälts meddelande om att egendomen har sålts med laga kraft, *för att åtkomstuppgifterna om en fastighet ska antecknas och den utmätningsanteckning som gäller fast eller lös egendom ska strykas*. Meddelandet ska innehålla uppgifter om förfallna och vidmakthållna panträtter och inskrivna rättigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Meddelanden om när giltighetstiden för en i 3 kap. 102 § 2 mom. avsedd registrering av en passivfordran löper ut sänds till sökandena under två års tid från lagens ikraftträdande, om inte sökanden har begärt att något meddelande inte ska sändas eller om inte sökanden tidigare i något annat sammanhang har underrättats om registreringens giltighetstid.

Om en kallelse till partsförhandling eller en skriftlig bevakningsuppsmaning har sänts eller en försäljningsannons offentliggjorts

RP 137/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 5 kap. 45 § och 76 § de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Genom denna lag upphävs 9 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007).

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om preskription av skulder (728/2003) 11 § 2 och 3 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 396/2011, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Rättsliga åtgärder som avbryter preskription

När ett i 1 mom. 1 eller 3 punkten avsett ärende inleds, ett beslut fattas om inledande av ett förfarande som avses i 2 punkten eller om ett interimistiskt förbud som gäller skulden i fråga eller när det fattas beslut eller ingås avtal om att inleda medling enligt 4 punkten, avbryts preskriptionen för den tid som förfarandet pågår. Preskriptionen anses ha avbrutits den dag då den lagakraftvunna domen meddelades eller handläggningen av ärendet avslutades på något annat sätt.

Om borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ett ärende avslutas av någon annan orsak utan att en delgivning eller något annat meddelande om borgenärens krav som lagen förutsätter har tillställts gäldenären, anses preskriptionstiden inte ha avbrutits. Då preskriberas skulden dock tidigast ett år efter att förfarandet avslutades. Preskriptionstiden kan förlängas på detta sätt endast en gång.

Föreslagen lydelse

11 §

Rättsliga åtgärder som avbryter preskription

När ett ärende enligt 1 mom. 1 eller 3 punkten blir anhängigt, när det fattas beslut om inledande av ett förfarande som avses i 2 punkten eller beslut om ett interimistiskt förbud som gäller skulden, eller när det fattas beslut eller ingås avtal om inledande av medling enligt 4 punkten avstannar preskriptionen för den tid förfarandet i fråga pågår. Den dag det meddelas en dom som vinner laga kraft eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak anses preskriptionen ha avbrutits.

Om borgenären återkallar sin ansökan eller handläggningen av ärendet avslutas av någon annan orsak utan att gäldenären tillställts en sådan delgivning eller annat sådant meddelande om borgenärens krav som enligt lag borde ha tillställts gäldenären, anses preskriptionstiden inte ha avbrutits. I ett sådant fall preskriberas skulden dock tidigast ett år från det att handläggningen av ärendet avslutades. Preskriptionstiden kan förlängas på detta sätt bara en enda gång.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas också på skulder vars grund har uppkommit före lagens ikraftträdande. Lagens 11 § 3 mom. tillämpas också om ett ärende i fråga om en skuld är anhängigt när lagen träder i kraft.
